

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра мов та літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

**Поліваріантність методів перекладу англіцизмів у сучасній
китайській мові**

*Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки IV курсу,
спеціальності «Східні мови і літератури та переклад, західноєвропейська
мова: китайська та англійська мови»,
Абдулової Варвари Мананівни*

*науковий керівник:
асист. кафедри мов і літератур Далеко Сходу та Південно-Східної Азії,
Ракітіна М.І.*

*рецензент:
асист. кафедри мов і літератур Далеко Сходу та Південно-Східної Азії,
Ісаєв С.С.*

Київ-2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти дослідження запозичень у лінгвістиці..	6
1.1. Визначення поняття «запозичення»	6
1.2. Визначення поняття «запозичення» в китайській лінгвістиці	8
1.3. Загальна класифікація запозичень	10
1.4. Класифікація англійських запозичень у китайській мові.....	15
1.5. Причини виникнення іншомовних запозичень у китайській мові....	21
1.6. Складнощі процесу адаптації запозичень у китайській мові	23
Висновки до першого розділу.....	27
РОЗДІЛ 2. Аналіз методів запозичення англійської лексики в китайській мові	28
2.1. Фонетичний метод запозичення	28
2.2. Семантичний метод запозичення.....	37
2.3. Фонетико-семантичний метод запозичення.....	40
2.4. Вторинні запозичення	42
2.5. Буквені вкраплення.....	45
2.6. Самозапозичення	46
2.7. Превалюючі методи запозичення англійської лексики у сферах їхнього вживання.....	48
Висновки до другого розділу	50
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	58
Додаток 1.....	58
Додаток 2.....	65
Додаток 3.....	66
Додаток 4.....	71

ВСТУП

Сучасний розвиток будь-якої мови неможливо собі уявити без лексичного запозичення. Період активного мовного запозичення в Китаї почався ще в глибоку давнину з початком розвитку економічних, політичних і культурних зв'язків із зарубіжними країнами. Нині в сучасній китайській мові цей процес набув масового характеру. Це викликало великий науковий інтерес багатьох лінгвістів до цієї проблеми. Варто відзначити, що в китайському мовознавстві дослідження запозичень відбувається не так інтенсивно, у порівнянні із закордонним, і на сьогодні досі вимагає глибшого вивчення. У Китаї мало лінгвістів, які займаються подібними дослідженнями та мало словників запозиченої лексики. Процес запозичення мовних одиниць в китайській мові, як і в будь-якій іншій, не статичний і вимагає постійного дослідження, адже це явище еволюційного характеру.

Також є суттєва проблема, пов'язана з аналізом англійських запозичень у китайській мові. Запозичення — це не тільки процес проникнення мовної одиниці з однієї мови в іншу, але ще й її адаптація, що, у свою чергу, викликає труднощі, які обумовлені особливостями фонетичної та лексичної системи китайської мови.

Наше дослідження було виконане, спираючись на роботи українських та зарубіжних наукових діячів, серед яких В.В. Адамчик, О.С. Ахманова, Л.М. Баш, І.О. Бодуен де Куртене, В.І. Горелов, С.В. Гриньов, Л.П. Крисін, Д.С. Лотте, Н.В. Перфільєва, Т.В. Проніна, В.Ю. Розенцвейг, О.О. Селіванова, А.Л. Семенас, Г. Басманн, У. Вайнрайх, Гао Мінкай, Ф. Дуркін, Лі Бін, Д. Уінфорд, Е. Хауген, Ху Пейпей, Ши Ювей, Ян Сіпен.

Актуальність цього дослідження полягає в тому, що китайський лексичний склад та англійські запозичення в ньому нині недостатньо досліджені, великий спектр інформації залишається не опрацьованим. В існуючих наукових роботах ця тема недостатньо повно освітлена, тому є потреба в подальшому дослідженні запозичень у сучасній китайській мові та методів їхнього перекладу.

Мета дослідження: дослідити методи перекладу іншомовних запозичень у китайській мові, проаналізувати обрані англіцизми в китайській мові, визначити превалюючий метод запозичення серед усіх проаналізованих слів та в кожній сфері їх вживання

Задля досягнення мети дослідження нами було поставлено такі завдання:

1. Визначити поняття «запозичення» та методи запозичення англійської лексики в китайській мові.
2. Дослідити складнощі процесу запозичення англіцизмів у китайській мові.
3. Проаналізувати англіцизми в китайській мові за методами їх запозичення.
4. Визначити найпоширеніший метод перекладу англійських запозичень у китайській мові.

Об'єкт: англійські запозичення в сучасній китайській мові.

Предмет: методи запозичення англійської лексики в китайській мові.

Для вирішення поставлених нами завдань дослідження ми використали загальнонаукові та спеціальні **методи дослідження:** метод наукового узагальнення, метод індукції та дедукції, метод порівняльного аналізу, метод лексичного, фонетичного та етимологічного аналізу, розрахунок.

Матеріалом для нашого дослідження є 118 англіцизмів у китайській мові у 17 сферах вживання: їжа, транспорт, одяг, математика, фізика, хімія, біологія, наука про Землю, медицина, техніка, мистецтво, музика, військова справа, спорт, метрологія, інтернет-спілкування та інше, отримані з двох електронних джерел, а саме: 360 问答 [42] та 維基百科 [46], та об'єднані нами. Переклад на українську мову був здійснений за допомогою онлайн-словника БКРС [6].

Наукова новизна роботи обумовлена тим, що явище іншомовних запозичень, зокрема англіцизмів, у китайській мові досі недостатньо досліджені і полягає в тому, що було проведено аналіз методів запозичення англійської

лексики в китайській мові та спроба виявити превалюючий метод у кожній з 17 сфер їхнього вживання.

Теоретична значимість визначається внеском цього дослідження в комплексне вивчення запозиченої лексики китайської мови і англійських запозичень як особливого виду запозичень.

Практична значимість цієї роботи полягає в можливості використовувати результати проведеного дослідження в науково-дослідній роботі студентів при написанні курсових і дипломних робіт, для розробки курсів з загального мовознавства та лексикології та в якості довідкового матеріалу для тих, хто вивчає англійську і китайську мови.

Обсяг і структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основна частина обмежується двома розділами та висновками до кожного з них. Обсяг основного тексту становить 50 сторінок. Список джерел складається з 48 позицій.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти дослідження запозичень у лінгвістиці

1.1. Визначення поняття «запозичення»

Найважчим питанням у вивченні запозичень є проблема термінології та формулювання самого поняття. У кожній країні є багато наукової літератури, присвяченої питанням іншомовних запозичень, зокрема дефініціям цього явища. Зустрічаються різні терміни для позначення запозичень, наприклад, іншомовні слова, запозичені слова, іншомовні елементи, а власне процес запозичення часто також називають взаємодією мов, калькуванням, взаємним впливом мов та інтерференцією мов. Наведені визначення демонструють різні підходи до розуміння поняття «запозичення» в лінгвістиці. Серед них найбільш яскраво відстежується лінгвокультурологічний підхід. Він являє собою зв'язок — «мова — культура — мовна особистість». Такий підхід відображає нерозривний взаємозв'язок мови з носієм мови і його культурою.

Вперше це поняття згадує І.А. Бодуен де Куртене в 1875 р. У своїй роботі він писав: «Вплив змішання мов проявляється в двох напрямках: з одного боку, воно вносить в цю мову з чужої мови властиві йому елементи (запас слів, синтаксичні звороти, форми, вимову); з іншого ж боку, воно є винуватцем ослаблення ступеня і сили відмінності, властивої окремим частинам даної мови» [7].

В енциклопедії «Українська мова» висвітлена така дефініція цього терміну: «Запозичення — звук, морфема, слово або його окреслене значення, фразеологізм, синтаксична конструкція, перенесені з однієї мови в іншу, а також сам процес подібного перенесення» [27].

У «Лінгвістичній енциклопедії» науковиці у галузі філологічних наук, О. Селіванової, представлено наступне визначення: «Запозичення — це процес уведення до певної мови морфем, слів або висловів іншої мови; слово чи сполука, уведена до певної мови з іншої мови» [20].

Відповідно до теорії Смирницького А.І, запозиченням вважається мовна одиниця, яка переходить з мови-донора в мову-реципієнт у результаті економічних, політичних і культурних зв'язків. Ця мовна одиниця асимілюється в мову, яка її приймає, тобто оформлюється за правилами приймаючої мови, засобами цієї мови і потім фіксується в словниках [23].

На думку Е. Сепіра, запозичення — це «процес, у результаті якого в мові з'являється і закріплюється певний іншомовний елемент (перш за все слово або повнозначна морфема). Запозичена лексика відображає факти етнічних контактів, соціальні, економічні та культурні зв'язки між мовними колективами» [24].

В. Розенцвейг описує термін «запозичення» таким чином: «Обидва ці терміни (змішування мов і взаємний вплив мов), як і термін *запозичення*, що часто вживається стосовно явищ контакту в цілому, а не тільки в галузі словника, являє собою складний процес мовних контактів, у якому та чи інша з двох (і більше) мов виступає як сторона, що *дає*, на протилежну другу сторону, що *бере*, або ж у якому обидві мови збагачують одна одну» [19].

Деякі вчені також приходять до висновку, що поняття «запозичення» має два значення. З одного боку, запозичення розглядається як переміщення слів з однієї мови в іншу, що відбувається в нерозривному зв'язку з суспільним життям і різними культурними явищами [16]. При цьому деякі лінгвісти поділяють як абсолютно різні процеси власне запозичення і калькування [12].

З іншого боку, термін «запозичення» визначається як іншомовне слово, яке не тільки перейшло, але і повністю освоїлося мовою, яка його запозичила.

Ю. С. Сорокін зазначав, що «процес запозичення іншомовних слів є двостороннім процесом. Це не тільки проста передача готових елементів однією мовою у володіння іншої мови. Це разом з тим процес їх освоєння системою даної мови, їх пристосування до його власних потреб, їх перетворення — формального і семантичного — в умовах іншої системи. Саме про процес

запозичення, якщо це тільки дійсно акт засвоєння і пристосування запозичених слів, а не механічного перенесення в іншу мовну стихію якоїсь сукупності іноземних слів, можна сказати, що це процес переважно творчий, активний, що передбачає високу ступінь самобутності мови, яка засвоює, високий ступінь її розвитку» [25].

1.2. Визначення поняття «запозичення» в китайській лінгвістиці

У китайській мові за її багатовікову історію накопичився великий пласт іншомовних запозичень. Вивчення іншомовної лексики в Китаї почалося тільки в першій половині 20 століття. У сучасній китайській лінгвістиці можна знайти всього кілька робіт, присвячених темі запозичень. Незважаючи на невеликий ступінь вивченості, яка спостерігається в даній сфері в китайській лінгвістиці, все ж, в сучасних дослідженнях китайських вчених можна зустріти ряд понять для визначення такого явища, як запозичення.

У визначенні цього терміну в китайській мові зустрічаються такі труднощі:

- ієрогліфічне письмо китайської мови — ієрогліфи містять і фонетичний вигляд, і семантичне значення;
- наявність японізмів у китайській мові, які передаються китайськими ієрогліфами [17].

Для того щоб визначити термін «запозичення» в китайській мові потрібно зрозуміти історію використання і номінації цього поняття.

Китай багато століть був ізольований від західного світу і обмежувався лише контактами зі своїми безпосередніми сусідами — народами Тибету, маньчжурами, індусами, монголами. Це перешкоджало проникненню в нього іншомовних слів.

Загалом науковці виділяють чотири періоди активного процесу лексичного запозичення слів з інших мов у китайську:

- династія Східна Хань (25 р. - 220 р. н.е.)
- кінець Династії Цін (після першої опіумної війни 1840 р до першої половини ХХ ст.)
- період економічних і політичних реформ 1978 р.
- сучасний період з 1990 рр. і дотепер [9].

Ши Ювей у своїй роботі «Запозичені слова в китайській мові» розглядає історію розуміння терміну «запозичення» [43]. Вперше він був використаний в 1993 р, коли вийшов перший випуск «Вісника освіти слів китайської мови». У ньому вперше вживається термін 外来概念词 [wàilái gàiniàn cí]. Але цей термін викликав чимало суперечок у зв'язку з тим, що немає чіткого розмежування між значеннями ієрогліфів 词 [cí] — *слово* і 语 [yǔ] — *мова*. У 1995 р з'явився новий термін для позначення запозичення. Його автором став Хуан Хецін — 外来影响词 [wàilái yǐngxiǎng cí] — дослівно: *слова, які приходять ззовні і впливають*. Цей термін теж не знаходить широкого розповсюдження. У сучасній лінгвістиці можна зустріти такі більш скорочені види цього терміну: 借词 [jiècí] дослівно: *взяті в борг слова* або 外来词 [wàiláicí] — дослівно: *слова, що прийшли ззовні*. З цього випливає, що в китайській лінгвістиці також, як і в українській, є кілька термінів для визначення поняття «запозичення». Наразі найбільш загальноприйнятим терміном для позначення такого явища, як запозичення, є терміни 外来词 [wàilái cí] дослівно: *слова, що прийшли ззовні*, і 借词 [jiècí] — *запозичені слова*. Гао Мінкан і Лю Чжентан запропонували наступне визначення: «запозичення — це слово, яке прийшло з іншої мови» [48].

Найбільшою складністю в китайській мові є розмежування таких понять, як семантичні запозичення, графічні запозичення і кальковані запозичення. В

останні роки в роботах китайських лінгвістів запозичення розглядається як процес асиміляції слів з інших мов у мову-реципієнт, і як результат цього процесу [29].

У багатьох мовах існують суперечки про шляхи включення в лексику запозичених слів. В історії китайської мови така суперечка про спосіб прийому запозичених слів, а саме про дисиміляцію та асиміляцію, почалася ще в 1 ст. н. е., після того як буддизм поширився в Китаї, і дійшов до піку до початку 20 ст. через те, що з розвитком торгових і економічних відносин західні і японська цивілізації так стрімко почали вступати на китайську територію, що це було неприпустимо для китайської традиційної культури. Тоді в наукових колах розпочалася велика суперечка щодо способу включення іншомовних слів у китайську мову, в якому брали участь багато відомих учених, у тому числі Лу Сінь і Лян Шицной [44]. Хоча з часу цієї дискусії пройшло майже ціле століття, але суперечка ще не закінчилася.

1.3. Загальна класифікація запозичень

Більшість класифікацій іншомовної лексики будуються на основі таких принципів, як:

- джерело запозичення (етимологічний аспект);
- характер запозичення;
- час запозичення;
- функціональний статус іншомовного слова в мові, яка запозичує (стилістичні особливості вживання);
- структурні особливості запозичення;
- ступінь адаптації запозичення до системи мови-реципієнта та інші.

Класифікація за джерелом запозичення характеризується тим, що слова іншомовного походження в будь-якій мові, а особливо в китайській, неоднорідні за ступенем функціонального і формального освоєння їх цією мовою. Головна відмінність запозичень та іноземних слів полягає в тому, що іноземні слова зберігають сліди іноземного походження у вигляді звукових, орфографічних, граматичних і семантичних особливостей, вони належать, головним чином, до спеціальних галузей знань або виробництв [9].

Відомо, що іноземні слова можуть проникати в мову через письмові та усні джерела. Таким чином, умовно запозичення діляться за характером запозичення на усні і книжкові [9]. Книжкові запозичення довше залишаються «неосвоєними варваризмами».

Також за характером запозичення іншомовні слова можна розділити на прямі запозичення і кальки. При прямому запозиченні «слово повністю переходить в систему мови, що запозичує, піддаючись фонетичним змінам відповідно до особливостей мови» [13]. А процес калькування ще називають прихованим запозиченням. Під калькуванням розуміються слова, запозичені шляхом буквального перекладу слова або звороту мови [4].

У лінгвістичній літературі калькування також розуміється по-різному. Деякі дослідники вважають, що кальки — це різновид запозичення, так як значення слова, яке знову виникло в мові-реципієнті, мотивовано значенням його прототипу [4]. Також кальки можуть сприйматися як проміжне положення між споконвічною і запозиченою лексикою, так як вони за звуковим і лексичним матеріалом не відрізняються від споконвічних слів, але з історії виникнення наближаються до запозичень.

За часом запозичення іншомовна лексика поділяється на первинні запозичення і вторинні [14]. При вторинному запозиченні лексичної одиниці значення прототипу закріплюється за словом, яке представляє собою більш

раннє матеріальне запозичення, як правило, цього ж прототипу, але в іншому значенні.

Е. Хауген класифікує запозичення за структурними, або формальними, ознаками. За основу цієї структурної класифікації було взято різний ступінь морфемної субституції запозичень в мові, яка їх запозичила. Науковець поділяє запозичені слова на власне запозичення (коли з іноземної мови запозичується і значення, і сама звукова оболонка слова) та гібридні запозичення — створені частково з рідного і частково з іноземного матеріалу (в залежності від ролі компонента, який переноситься, цей тип поділяється на ядерний, при якому переноситься головний компонент, і периферійний, який також може називатися маргінальним). Крім того, Е. Хауген виділяє гібридні новоутворення — слова, похідні від запозичень, відзначаючи, що дане явище не відноситься до самого процесу запозичення [28].

Своєрідним продовженням, а також розвитком ідей Е. Хаугена є концепція Л. М. Баш. Відповідно до цієї концепції, під терміном «запозичення» об'єднується цілий ряд різнорідних явищ, тому вводиться розмежування: власне запозичення і квазізапозичення.

Власне запозичення, в свою чергу, поділяються на наступні групи:

1. Варваризми — іншомовні слова і вирази, вжиті в мові без перекладу з дотриманням графіки і орфографії мови, з якої вони були запозичені.

2. Транслітерація — переклад з однієї графічної системи в іншу, передача чужої графіки за допомогою своєї графіки (наближена до варваризмів).

3. Власне запозичення, або запозичення у вузькому сенсі, — слова, що прийшли з інших мов, які передаються засобами своєї (рідної) графічної системи і не зазнали істотних переоформлень.

4. Інтернаціоналізми. Цей тип лексики займає проміжне місце між запозиченнями та квазізапозиченнями.

Серед квазізапозичень виділяють наступні групи:

1. Власне переоформлення — запозичення, які зазнали «обробки» в мові, яка їх запозичила.

2. Слова-міксти — переоформлені слова, але не можна сказати переоформлені в мові, яка запозичує чи вони утворені на основі рідної мови від запозиченого слова за певними мовними моделями.

3. Слова-гібриди — власні слова мови, створені на базі запозичених слів, але на основі рідної мови [5].

Класифікація запозичень з точки зору ступеня асимільованості може бути тільки умовною, так як досі не було розроблено жодних точних методів досліджень в цій області. За ступенем асимільованості можна виділити три групи запозичень:

- повністю асимільовані;
- частково асимільовані;
- неасимільовані запозичення або варваризми [3].

Варваризми — це різновид прямих запозичень. Вони відрізняються найменшим ступенем асимільованості, при якій адаптація дорівнює нулю [5].

Третя група не приймається всіма вченими одноголосно через те, що зовсім незмінне слово не може стати частиною лексичного складу мови.

С. В. Гриньов класифікує запозичення на підставі наступних ознак:

1. Час запозичення.
2. Мова-джерело запозичення.
3. Сфера вживання запозичених слів (загальноживані та спеціальні).
4. Характер запозиченого матеріалу:

1) пряме або матеріальне запозичення, тобто запозичення з чужої мови і матеріальної (звукової або графічної) частини знака, і самого значення;

2) калькування, поділене на три різновиди:

а) словотвірні калькування, які імітують чужу словотвірну модель при наповненні її своїм морфемним матеріалом;

б) смислове або семантичне калькування, при якому в слів рідної мови під впливом іншої мови з'являються нові значення;

в) фразеологічне калькування — дослівний переклад іншомовного висловлювання [10].

Визначення мови-джерела лексичного запозичення дозволяє дослідникам робити висновки про наявність тісних культурних зв'язків з країною, з мови якої були запозичені нові слова. Відповідно, для кожної мови виводиться власна класифікація запозичень за їхніми джерелами. Наприклад, за класифікацією В.В. Єлісеєвої в англійській мові виділяють кельтські, латинські, французькі, скандинавські, голландські, іспанські, італійські, португальські і російські запозичення [11]. У китайській мові присутні запозичення з санскриту, тибетської, маньчжурської, монгольської мов, а також з англійської, французької, німецької та японської мов.

Оскільки розвиток мови пов'язаний з розвитком суспільства, яке має місце в різних областях, запозичення в мові-реципієнті можна класифікувати за сферою їх вживання. А.Л. Семенов в книзі «Лексика китайської мови» ділить запозичення на 4 групи:

1. Релігія та обряди

2. Суспільство та політика

3. Військова справа

4. Повсякденне життя (меблі, одяг, житло, продукти харчування, ліки, транспортні засоби) [21].

Досліджуючи запозичення з точки зору актуальності для мови-реципієнта, Л. І. Тавабілова пропонує вважати запозичення виправданими і невиправданими. Виправданим є запозичення, яке означає в мові те поняття, якого до цього часу в цій мовою не існувало. В основному, виправдані запозичення зустрічаються в медицині, науці і техніці. Невиправданим запозиченням є слово, яке вводиться в мову з іноземної мови і використовується в ньому як синонім для визначення того чи іншого поняття, у той час як у мові вже є слова, що визначають це поняття. Разом з тим існує думка, що такі слова, навпаки, збагачують мову синонімами [26].

1.4. Класифікація англійських запозичень у китайській мові

Основними типами та методами запозичень з англійської мови в китайській мові традиційно є:

1. Фонетичні запозичення 音译词 [yīnyìcí], або транслітерація. Передача фонетично запозиченого слова за допомогою китайських ієрогліфів, вимова яких близько до фонетичного вигляду запозичених слів у мові-оригіналі. Наприклад, *quark* 夸克 [kuākè].

2. Напівкалька 半仿借词 [bànfǎngjiècí], або фонетико-семантичний метод, при якому складні слова перекладаються двома способами:

1-ий тип: перша частина слова записується китайськими ієрогліфами відповідно до вимови в англійській мові, а друга калькується. Наприклад, *Internet* 因特网 [yīntèwǎng] — *інтернет*, де 网 [wǎng] — *net* — *мережа, сітка*).

2-ий тип: перша частина слова калькується, а друга записується китайськими ієрогліфами відповідно до вимови в англійській мові. Наприклад, 文化休克 [wénhuà xiūkè] — *culture shock* — культурний шок, де 文化 [wénhuà] — калька, а 休克 [xiūkè] — фонетичне запозичення). Такі напівкальки досить часто зустрічаються в китайській мові.

3. Семантичний 意译词 [yìyìcí]. Це дослівний переклад відповідно до словотвірної структури англійського слова, наприклад: 绿卡 [lǜkǎ] — *green card* — зелена карта (посвідка на постійне проживання в США).

Головна відмінність семантичного запозичення від калькування полягає в тому, що при семантичному запозиченні вживаються споконвічні слова, в яких тільки з'являються нові значення, а при калькуванні слова передається значення і структура вихідного слова.

4. Змішаний метод, або слова-гібриди 混合词 [hùnhé cí].

а) Поєднання перекладу за звуками і значеннями: переписування запозичень китайськими ієрогліфами, значення яких близько до значень запозичень, наприклад: *shampoo* — 香波 [xiāngbō] — шампунь.

б) Збереження латинських букв в поєднанні з ієрогліфом. Наприклад, *T-shirt* — T恤 [tìxù] — футболка.

в) Збереження написання англійського слова. Наприклад, CD, DVD, DNA.

Горелов В. І. розділив методи запозичення китайської мови таким чином: фонетичний, семантичний, фонетико-семантичний, вторинне запозичення, буквені вкраплення і самозапозичення [9].

1. Фонетичний метод запозичення — це такий вид запозичення лексичних одиниць, при якому зберігається їх звукова форма, але при цьому нове слово адаптується під фонетичний склад мови-реципієнта.

Наприклад: *vitamin* — 维他命 [wéitāmìng] — *вітамін*, *lymph* — 淋巴 [línbā] — *лімфа*.

Фонетично запозичені слова англійського походження в китайській мові традиційно поділяються на два типи:

- чисті фонетичні слова;
- фонетико-сміслові запозичення, особливістю якого є врахування значення, як мінімум, одного ієрогліфа.

2. Семантичні запозичення. Вони утворюються за допомогою перекладу іноземного слова, при якому здійснюється передача не звукової форми, як з фонетичними запозиченнями, а вкладеного сенсу.

Метод семантичного запозичення в китайській мові будується на основі китайських лексичних елементів. Так як такі запозичення нічим не відрізняються від споконвічно китайських слів як графічно, так і фонетично, вони вільно входять до складу мови і легко функціонують у мові.

Наприклад: *tie* — 领带 [lǐngdài] — *краватка*, 领 [lǐng] — *шия*, 带 [dài] — *стрічка*.

3. Для фонетико-семантичних запозичень характерні особливості як фонетичних, так і семантичних запозичень. У цих утвореннях один компонент — семантично значущий лексичний елемент, тоді як інший відповідає за передачу оригінального звучання запозиченого слова.

Наприклад, *beer* — 啤酒 [píjiǔ] — *пиво*, де перша частина є фонетичною калькою звучання вихідного англійського слова *beer*, а друга частина — семантично значущий елемент: 酒 — *алкоголь*.

4. Вторинні запозичення — запозичення, що представляють собою японські слова, що ввійшли в китайську мову. Вони записуються китайськими ієрогліфами і тому за своїм зовнішнім виглядом та словотворчою структурою зовсім не відрізняються від корінних китайських слів. У цих словах змінюється лише фонетична частина. Це виняткове явище стало можливим тому, що ці слова складаються з елементів, утворених за китайськими словотворчими моделями і фіксуються на письмі китайськими ієрогліфами. Наприклад: 寒武纪 [hánwǔjì] — *кембрійський період*.

5. Буквені вкраплення (абрєвіація) — спосіб запозичення в китайській мові, який характеризується використанням ініціально-буквених скорочень. Це відносно новий спосіб запозичення іноземних слів, поява нових способів свідчить про розвиток такого засобу поповнення словникового складу, як запозичення. Наприклад: *T-shirt* — T恤 [tìxù] — *футболка*.

6. Самозапозичення — проникнення до путунхуа лексики з інших китайських діалектів [2]. Наприклад: 巴仙 [bāxiān] — *відсоток*.

Розглянемо переваги і недоліки фонетичних і семантичних запозичень.

Переваги фонетичних запозичень полягають у тому, що:

- оскільки фонетично слово схоже на слово мови, з якої запозичують, воно значно полегшує спілкування між представниками різних культур;

- фонетичне слово-запозичення легко сприймається і запам'ятовується освіченими людьми, зокрема тими, хто володіє мовою, з якої було запозичене слово.

До недоліків фонетичних запозичень можна віднести:

- труднощі відтворення

З точки зору вимови фонетичного слова-запозичення, воно не завжди є звичним і легко відтворюваним для носіїв мови-реципієнта, які не володіють мовою, з якої запозичене слово;

- письмову фіксацію

Ця складність характерна для мов з ієрогліфічним письмом через те, що не існує чітко встановлених правил письмової фіксації фонетичних запозичень, тому цілком ймовірно, що для одного і того ж слова буде кілька різних варіантів ієрогліфічного запису.

До переваг семантичних запозичень можна віднести наступні:

- легкість вимови і запам'ятовування

Так як семантично запозичене слово записується в мові-реципієнті засобами (словами і морфемами) самої мови-реципієнта, то вимову цього виду запозичень максимально наближено до звичної фонетичної організації звуків і складів у мові-реципієнті, отже, таке слово легке для вимови і запам'ятовування носіями цієї мови;

- семантична наочність

У силу того, що китайські ієрогліфи — це ідеограми, значення слова передається вже за допомогою значення самого ієрогліфа, що значно полегшує розуміння і запам'ятовування нового слова носіями китайської мови.

До недоліків відноситься незручність у використанні такого запозиченого слова в міжнародному спілкуванні [38].

Багато китайських лінгвістів, серед яких Гао Цзижун і Чжан Інде, вважають, що семантичний метод — це не метод запозичення, а спосіб створення нових слів. При калькуванні запозичується лише план вираження, а саме іноземне слово уподібнюється в новій системі мови так, що неможливо зрозуміти іноземне воно або ж від самого початку належить цій мові. Однак цю точку зору не можна вважати абсолютним, так як у цьому випадку не враховуються конкретні особливості калькування. При структурних і етимологічних калькуваннях запозичується не тільки поняття, а й семантикоморфологічна структура, що відображає етимологію слова [1].

Китайський вчений Ян Сіпен виділяв фонетичний і семантичний методи запозичення. З його точки зору, фонетичний метод є найголовнішим способом запозичення, а семантичний — це тенденція до оформлення запозичення [45].

У більш ранні періоди розвитку китайської мови найбільш характерними були фонетичні запозичення [33]. Але семантичні запозичення найбільш легко засвоюються носіями китайської мови, цим і зумовлена сучасна тенденція до зростання кількості семантичних запозичень.

Важливо також звернути увагу на явища «китаєфікації» запозиченої лексики в області фонетики, у графіко-орфографічній сфері, в області граматики і лексики. «Китаєфікація» в області фонетики зазвичай зустрічається в наступних сферах: освоєння фонем, зміна тривалості фонем, зміна структури складу (процес «тонізації»).

1. Освоєння фонем.

В іноземних мовах є фонем, яких нема в китайській мові, і в процесі освоєння відбувається заміна цих фонем відповідно до близьких фонем китайської мови. Наприклад, *nicotine* [nikəti: n] — 尼古丁 [nígǔdīng] — нікотин.

2. Зміна структури складу.

В іноземних мовах, на відміну від китайської, можливе поєднання двох і більше приголосних, тому в китайській мові з'являється голосний між приголосними або скорочується один з двох приголосних. Наприклад, *golf* [gɒlf] — 高爾夫 [gāoěrfū] — *гольф*.

3. Зміна «тривалості» слова.

У китайській мові слова зазвичай односкладові або двоскладові, але в індоєвропейських мовах і, відповідно, в англійській, є багато складних слів, тому звичайним методом при освоєнні таких слів є скорочення складів слова, яке запозичується. Наприклад, *valve* [vælv] — 閥 [fá] — *клапан*.

4. Процес «тонізації» складів.

Фонетичну систему китайської мови відрізняє найважливіша особливість: слова в китайській мові мають тони. Тому до запозичених слів треба додавати тони в процесі китаєфікації [43]. Наприклад, *saxophone* — 薩克斯風 [sākèsīfēng] — *саксофон*, *marathon* — 馬拉松 (mǎ lā sōng) — *марафон*.

1.5. Причини виникнення іншомовних запозичень у китайській мові

Кожна мова включає в себе слова, запозичені з інших мов. Протягом існування китайської мови, вона також постійно збагачувалася іншомовними запозиченнями. Китайська мова, через свою відмінність та складність для розуміння носіїв інших мов, частіше переймає слова з інших мов, ніж стає мовою для запозичень. Основними іншомовними запозиченнями в китайській мові є англіцизми. У Китаї можна зустріти написи англійською мовою в рекламах, на продуктах харчування, на предметах одягу тощо. Ці іноземні впливи виправдані, адже вони збагачують мову і дозволяють народу Китаю вливатися в світову спільноту. Зростання населення, розвиток китайської економіки, експансія КНР

на міжнародному ринку, все це призводить до поповнення словникового складу англійськими запозиченнями.

Уріель Вайнрайх коротко описує основну причину лексичних запозичень: «Потреба в позначенні нових речей, осіб, місць і понять є вагомим причиною позичати лексичні одиниці» [37]. Філіп Дуркін стверджує, що більшість запозичених слів безпосередньо пов'язані з нещодавно винайденими предметами та поняттями [36]. Наприклад, невідомі досі культурно специфічні предмети або поняття, а також одиниці, які називають предмети і явища таких сфер: науково-технічна; побутова; політична; економічна; освіти; дозвілля, культура і спорт [18]. Тобто можна сказати, що з запозиченням будь-якого предмета, з'являється в мові і його назва. Наприклад, у китайській мові іноземними запозиченнями є: *боулінг* 保齡球 [bǎolíngqiú], *скутер* 速可達 [sù kě dá], *саксофон* 薩克斯風 [sàkèsīfēng] тощо.

Кожна мова містить власні механізми для створення неологізмів, але, попри це, частіше переймаються іноземні терміни або ж вони існують на рівні з власними відповідниками цієї мови. Дональд Уінфорд вважає соціальну взаємодію, двомовність, демографію, відносини влади та ставлення до іншої мови важливими факторами, що визначають мовний обмін [40]. По-перше, що стосується соціальної взаємодії, то вважається, що чим інтенсивнішими є контакти між мовами, тим більша ймовірність передачі лексичних одиниць. Це пояснює, чому слова та вирази регулярно передаються у дво- чи багатомовному контексті, в якому почергово використовуються кілька мов. Сучасне глобалізоване суспільство пропонує великі можливості для контактів між людьми та культурами. Інтернет, безумовно, відповідає опису «багатомовного контексту», і таким чином відкриває двері для обміну мовами.

Іншим важливим визначальним фактором запозичень є ставлення до певної мови. Коли простий народ вважає певну іноземну культуру та мову престижними та цікавими, люди можуть перехопити іноземні слова і вислови та

інтегрувати їх у свій власний словниковий запас. Наприклад, англійські слова *hello* та *cool* можна почути в багатьох не англомовних країнах. Це не має нічого спільного з необхідністю визначати нові поняття, але використання цих та інших слів і висловів можна пояснити поширенням англійської мови у всьому світі через засоби масової інформації та Інтернет, а також гарною репутацією англійської мови, яка користується найбільшою популярністю серед молоді.

Ще одна причина — це необхідність оновлення лексичної системи із плином часу. Заміна застарілих одиниць, які втратили свою актуальність, на нові, які влучніше передають реалії сучасного світу. Такі лексичні запозичення або не мають синонімів, або в результаті запозичення у них з'являються синоніми [8].

Таким чином, англійська мова істотно впливає на китайську мову і цей процес відбувається постійно, хоч і досить повільно. А вище наведені причини запозичень безумовно впливають на саму китайську мову і дозволяють їй не відставати від тенденцій розвитку у світі [15].

1.6. Складнощі процесу адаптації запозичень у китайській мові

Складнощі процесу запозичень в китайській мові пов'язані з її внутрішньоструктурними особливостями. Це значно впливає на швидкість поповнення словникового складу мови [15]. Також необхідно зазначити, що існують відмінності письмової та усної китайської мови, які мають свій особливий граматичний і стилістичний реєстри. Ці специфічні особливості ускладнюють китайську мову. До фонетико-морфологічних труднощів можна віднести і те, що склади китайської мови мають певну чітку структуру, яку не можна порушувати, у мові обмежена різноманітність звукових поєднань та існують обмеження в фонетичній типології слова тощо. З фонетичної точки зору, ієрогліф китайської мови — це склад, що складається з двох частин: ініціалі та фіналі; фонетичне запозичення, передане таким чином, може сильно відрізнитися від початкового слова в мові, з якої було запозичене слово. Залежно

від використовуваних ієрогліфів поєднання приголосних звуків можуть бути розбиті, змінені, а деякі звуки або навіть склади можуть бути відсутні взагалі. Складність запозичення в такій ситуації пов'язана з тим, що запозичене слово завжди в тій чи іншій мірі буде виділятися на тлі власне китайських слів, якщо його звукова оболонка не піддається радикальній зміні; але в цьому випадку воно ризикує втратити значну частку тих етимологічних зв'язків із міжнародними корінням [8]. У фонетичному запозиченні складність також може представляти наявність великого звукового розмаїття в одній мові і його недолік в іншій мові. Фонетичний склад різних мов може сильно відрізнятися, тому не всі звуки в мові-реципієнті можуть досить точною мірою передавати фонетичну оболонку слів мови, з якої запозичують.

Ще однією з основних труднощів у процесі запозичення іншомовних слів у китайській мові є її писемність. Письмова мова характеризується ритмічністю і лаконічністю речень, наявністю ієрогліфів без семантичного сенсу, які несуть у собі лише граматичне значення. Так, неможливо застосовувати такий широко поширений серед буквених алфавітних мов спосіб письмової фіксації запозичених слів, як транслітерація.

У процесі семантичного запозичення складність полягає в підборі ієрогліфа, який зміг би найбільш точно передати потрібне значення. В умовах сучасного рівню і стрімкого розвитку науки і техніки, ієрогліфи, які вже існують у мові, не завжди здатні передати те значення, яке необхідно. Також не виключена проблема багатозначності того чи іншого терміну і його неоднозначного тлумачення. Однак згодом локалізація і використання цього терміну в мові відбувається набагато швидше.

Проте головними складнощами у процесі запозичення іншомовної лексики є не фонетико-морфологічний склад мови, а ідеологічне неприйняття чужорідної лексики. І навпаки, зниження політичних, ідеологічних і культурних розбіжностей призводить до запозичень. Китайська мова, в порівнянні з іншими мовами, досі дуже складно впускає в себе іншомовну лексику. Таке неприйняття

чужих слів у Китаї можна пояснити кількома причинами. Одна з основних причин — це сформовані історично принципи. Китай дуже тривалий час був закритою країною і замкнутою від контактів з іншими культурами, а, отже, і мовами. Але все ж, незалежно від переконань влади, іншомовна лексика, починаючи з 20 століття, все з більшою активністю проникає в китайську мову. І, незважаючи на існуючі колись обмеження китайської влади, навіть на законодавчому рівні, об'єктивні мовні закони, в умовах синергії та асиміляції зі світовим співтовариством, дозволяють з'являтися новим іншомовним запозиченням, що дозволяє поповнювати і розвивати китайську мову [15].

Сильні ізоляціоністські і націоналістичні настрої в суспільній свідомості можуть також призводити до мовного пуризму, тобто культурного опору запозиченим словам. Пуристичний менталітет здебільшого присутній у суспільстві, де переважає відчуття того, що рідна мова є важливою частиною етнічної самобутності людей, культури, історії тощо. У такому випадку люди намагатимуться захистити рідну мову від будь-якого «іноземного вторгнення», намагаючись зберегти чистоту своєї мови та етнічної приналежності [40]. У таких умовах люди намагатимуться уникати використання іноземних слів і фонетичних запозичень, і докладатимуть значних зусиль, щоб запропонувати альтернативні, або семантичні, переклади для цих термінів. Лінгвісти приділяють велику увагу явищу мовного пуризму у процесі запозичення іншомовних слів.

У китайській мові, в порівнянні з іншими мовами, не так багато запозичень: за даними китайських дослідників, з санскриту китайська мова запозичила близько 200 слів; з тибетської, маньчжурської, монгольської, а також із західних мов — близько 900 слів, переважно науково-технічних термінів. Внутрішньомовні перешкоди у процесі запозичень нерідко створюються морфологічним виглядом слова, так, морфологія дієслова зазвичай складніша, ніж морфологія іменника. Частково з цієї причини серед запозичень у будь-якій мові дієслів у 2-3 рази менше, ніж іменників [9].

Англійська та китайська мови мають суттєві відмінності. По-перше, англійська використовує алфавітну систему письма, тобто «систему, в якій графічні знаки представляють окремі звуки або звукові сегменти», а китайська мова є логографічною мовою, що означає, що кожен знак представляє морфологічну одиницю. [30] По-друге, фонематичні запаси обох мов суттєво відрізняються. Ці відмінності породжують труднощі з прийняттям англійських слів китайською мовою.

Китайська мова є ізолюючою мовою, а це означає, що вона ледь використовує морфологічні зміни для вираження синтаксичних відношень. Погана морфемна структура робить запозичення в китайській мові технічно простим, оскільки запозичені слова не потребують складних процесів морфосинтаксичної інтеграції [39]. Під час процесу запозичення англійські флективні суфікси, можна просто опустити [32]. Враховуючи синтаксичні особливості, запозичення з англійської мови на китайську є відносно простим.

Тим не менше, певні характеристики китайської мови, які були згадані вище, роблять інтеграцію запозичених слів з алфавітної англійської мови більш складною. Перша проблема, пов'язана з запозиченням англійських слів, полягає в тому, що звуки англійської мови неможливо скопіювати в їх оригінальній вимові, тому вони повинні зазнати певних змін, щоб органічно вписатися в китайський словниковий склад. Оскільки для англійських фонем не існує бездоганного китайського еквівалента, результатом може бути лише наближення оригінальних звуків [41]. Другою проблемою тоді буде вибір відповідного символу для подання цього звуку, оскільки китайська мова не використовує букви алфавіту.

Висновки до першого розділу

У першому розділі ми розглянули теоретичний аспект запозичень у цілому та в китайській мові зокрема.

До сьогоднішнього дня вчені-лінгвісти з різних країн все ще вивчають питання мовного запозичення. Було запропоновано багато визначень цього терміну, але єдиного визначення терміну все ще не існує. У цій роботі запозичення розглядається у двох його виглядах: процесуальному — як процес засвоєння мовних елементів іншої мови і предметному — як мовна одиниця, що пройшла шлях від однієї мови до іншої і була адаптована під систему мови-реципієнта.

Типологія запозичень — важлива проблема в теорії запозичень. Незважаючи на активну розробку багатьма науковцями типології запозичень, єдиної класифікації досі не існує. Вчені класифікують запозичення за наступними критеріями: джерело запозичення; характер запозичення; час запозичення; функціональний статус іншомовного слова в мові, яка запозичує; структурні особливості запозичення; ступінь адаптації запозичення до системи мови-реципієнта та інші.

Виділяються наступні методи запозичення англійської лексики в китайській мові: фонетичний, семантичний, фонетико-семантичний, вторинне запозичення, буквені вкраплення і самозапозичення.

Називаються причини запозичення іншомовних слів у китайській мові: необхідність номінації нових понять, потреба в оновленні лексичної системи шляхом заміни лексичних одиниць, втратили свою виразність на нові тощо.

Складнощі процесу адаптації англіцизмів у китайській мові пов'язані з її фонетичними та лексичними особливостями, а також з історією Китаю та його ізоляваністю, у результаті чого серед китайського народу зустрічається багато пуристів.

РОЗДІЛ 2. Аналіз методів запозичення англійської лексики в китайській мові

Нами було досліджено 118 запозичень з англійської мови у 17 сферах вживання за методами їхнього запозичення (див. Додаток 1). Аналіз відбувався відповідно до класифікації В.І. Горєлова, за якою основними методами запозичення є: фонетичний, семантичний, фонетико-семантичний, вторинні запозичення, буквені вкраплення та самоzapozичення.

2.1. Фонетичний метод запозичення

Цей метод запозичення виявився найчисленнішим — у відсотковому співвідношенні серед 118 слів фонетичних запозичень 75% (див. Додаток 2).

Оскільки фонетичні запозичення з англійської мови в китайській мові поділяються на чисті фонетичні слова та фонетико-сміслові запозичення, то, аналізуючи слова, запозичені фонетичним методом, ми враховували цю особливість і відповідно поділили слова за двома підтипами (див. Додаток 3). Так, до чистих фонетичних слів ми віднесли 72 слова, а до фонетико-сміслових запозичень — 17 слів. У відсотковому співвідношенні чистих фонетичних запозичень — 81%, фонетико-сміслових запозичень — 19% (див. Додаток 4).

Розглянемо фонетичний метод запозичення у китайській мові детальніше на прикладах.

- **Чисті фонетичні запозичення**

Перший приклад чистого фонетичного запозичення — 淋巴 [línbā], що є перекладом англійського слова *lymph* — лімфа.

Розглянемо спочатку етимологію англійського слова *lymph*. Воно з'явилося в англійській мові ще у 16 столітті і походило від французького слова

lymphe або від латинського — *lympa*, що означає «вода, чиста вода, богиня води» [35].

У китайському перекладі слова 淋巴 [línbā] ієрогліф 淋 [lín] має значення промокати; просочуватися, а ієрогліф 巴 [bā] — прилипати; примикати

Значення цього терміну і в англійській мові, і в китайській однакове: безбарвна і прозора рідина між тканинами в організмі людини або тварини, що містить лімфоцити, утворюється в результаті просочування тканинної рідини в лімфатичні судини. Лімфа циркулює в лімфатичних судинах і витікає у вени, які є середовищем, через яке тканинна рідина надходить у кров [47].

Ми бачимо, що англійське слово *lymph* було запозичене у китайську мову фонетичним методом, адже вимова слів англійською та китайською мовою схожа: [lɪmf] та [línbā]. Тобто вихідна лексична одиниця була адаптована під фонетичну систему китайської мови. Також можна прослідкувати, що для транслітерації цього слова були обрані ієрогліфи, які хоч і не несуть у собі того смислового навантаження, яке вкладене в слово, але відповідають деяким властивостям, притаманним терміну. Обрані ієрогліфи також не пов'язані з етимологією англійського слова *lymph*.

Отже, для носія китайської мови зрозуміти референт виключно за семантикою ієрогліфів неможливо, але звучання слова співзвучне із вихідним англійським словом.

Для наступного прикладу візьмемо запозичення англійського слова *coffee* — *кава*. Китайською мовою воно перекладене як 咖啡 [kāfēi].

В англійській мові слово *coffee* має такі значення:

- напій, виготовлений шляхом настоювання зерен кавової рослини в гарячій воді
- порція кавового напою

- насіння рослини, з яких готують каву
- порошок, виготовлений шляхом обсмажування та подрібнення насіння
- тропічна рослина роду кава
- ніжно-коричневий колір, як у молочної кави
- закінчення прийому їжі, коли подається кава [47].

Так само, як англійський термін *coffee*, 咖啡 [kāfēi] може позначати загалом каву, а також кавові зерна, мелену каву, кавовий порошок або чашку кави.

Для перекладу цього англійського слова в обидвох ієрогліфах 咖 [kā] та 啡 [fēi] було використано радикал 口 [kǒu]. А оскільки радикали — ідеографічні, то 口[kǒu], який має значення «рот», частково передає семантичне значення і вказує на те, що слово означає щось їстівне або таке, що можна випити. Але окремо ієрогліфи 咖 [kā] та 啡 [fēi] не несуть ніякого смислового навантаження і можуть використовуватися лише як частина фонетично запозиченого слова. Без радикалу 口 [kǒu] ці ієрогліфи мають наступні значення: 加 [jiā] — *додавати*, а 非 [fēi] — *брехня, засуджувати*, які разом виглядають, як нісенітниця.

Фонетична оболонка англійської лексичної одиниці максимально збережена, зважаючи на відмінності фонетичних систем двох мов: *coffee* ['kɒ.fi] та 咖啡 [kāfēi].

Розглянемо наступні фонетичні запозичення у сфері математики: англійське слово *topology* — *топология* в китайській мові перекладене методом фонетичного запозичення як 拓扑 [tuòpū], а англійський термін *logic* — *логіка* перекладений як 逻辑 [luójí].

Англійське *topology* пішло від латинського слова *topologia*, від давньогрецького *τόπος* (*tópos* «місце, місцевість») + *-(o)logy* («вчення, галузь знань») [35]. В англійській мові цей термін має такі значення:

- галузь математики, що займається тими властивостями геометричного об'єкта, які не змінюються безперервними деформаціями
- будь-яка колекція τ підмножин даної множини X , яка містить як порожню множину, так і X , і яка замкнута під кінцевими перетинами та довільними об'єднаннями
 - анатомічна будова частини тіла
 - розташування вузлів у комунікаційній мережі
 - властивості конкретного технологічного об'єднання, на які не впливають відмінності у фізичному компонуванні або формі його застосування
 - топографічне вивчення географічних розташувань або певних місць стосовно їх історії
 - метод допомоги пам'яті, який полягає у асоціюванні якоїсь речі або предмету, який потрібно запам'ятати [47].

Китайське ж запозичення 拓扑 [tuòpū] має вужчий сенс:

- топологічна математика — вивчення геометричних фігур, які зберігають свої характеристики та залишаються незмінними в умовах постійної деформації
- знання наукових досліджень з топографії та місцевих літописів [47].

А ієрогліфи, що складають слово 拓扑 [tuòpū] мають таке значення: 拓 [tuò]

— розширяти, засновувати та 扑 [pū] — бити, поплескувати.

Ми бачимо, що запозичення 拓扑 [tuòpū] в китайській мові передає лише звучання англійського слова *topology* [tə'pɒlədʒi], а не вкладене в нього слово.

Зупинімося докладніше на слові *logic* — *логіка* і його китайському перекладі 逻辑 [luójí].

В етимології англійського слова *logic* уже можемо прослідкувати вкладений у нього сенс: походить від давньофранцузького *logike*, від латинського *logica*, від давньогрецького *λογική* (*logikós* «логіка»), від жіночого роду слова *λογικός* (*logikós* «що стосується мови або причини міркування, раціональне, розумне»), від *λόγος* (*lógos*, «мова, розум») [35].

Термін позначає наступні поняття в англійській мові:

- метод людської думки, що передбачає лінійне, поетапне мислення про те, як можна вирішити проблему
- вивчення принципів та критеріїв дійсного умовиводу
- математичне вивчення взаємозв'язків між суворо визначеними поняттями та математичним підтвердженням тверджень
- формальна чи неформальна мова разом із дедуктивною системою або теоретичною семантикою
- будь-яка система думок, особливо та, що пов'язана з конкретною людиною
- частина системи, яка виконує логічні операції [47].

Китайське запозичене слово 逻辑 [luójí] має такі значення:

- логіка; причина; міркування; закон; обґрунтування
- об'єктивна закономірність
- скорочення від 逻辑学 [luójíxué] — *логіка* (систематичне вивчення форми аргументів)

- скорочення від 代数逻辑 [dàishù luójí] — *алгебраїчна логіка* [47].

А ієрогліфи, які складають китайське запозичення означають у китайській мові наступне: 逻 [luó] — обходити, підніжжя, перешкода та 辑 [jí] — збирати, з'єднувати, дружити.

Ієрогліфи в наведених вище прикладах втрачають своє значення, десемантизуються, так як їх єдиною функцією є передача звучання англійського слова: ['lɒdʒɪk].

Китайське запозичення 逻辑 [luójí] цікаве й тим, що в нього є власне китайський синонім, який ми розглянемо нижче.

Це синонім до назви саме науки логіки: 论理学 [lùnlǐxué] — *логіка*. Розкладемо слово на окремі ієрогліфи: 论 [lùn] — *теорія, судження* + 理 [lǐ] — *принцип, закон* + 学 [xué] — *вчення*. Бачимо, що значення ієрогліфів повністю відповідають вкладеному в слово сенсу. Отже, цей термін використовується лише до науки, у той час як 逻辑 [luójí] може використовуватися в більш широкому значенні.

Загалом, запозичення, в яких є власне китайські синоніми-відповідники, вживають у китайській мові по-різному, на що впливає кілька факторів.

Наприклад, між запозиченим з англійської мови 哈囉 [hāluō] (вихідне англійське слово: *hello/hi*) — *привіт* та корінним китайським словом 你好 [nǐhǎo] — *привіт, здрастуй*, між запозиченням 掰掰 [bāibāi] (вихідне англійське слово: *bye bye*) — *бувай* та 再见 [zàijiàn] — *бувай, до зустрічі*, як запозичені слова, так

і власне китайські використовуються носіями китайської мови у рівній мірі. Єдина відмінність в їхньому використанні полягає в тому, що серед молоді більш поширені запозичені варіанти 哈囉 [hāluō] та 掰掰 [bāibāi], а серед китайців старшого віку — 你好 [nǐhǎo] та 再见 [zàijiàn].

У китайській мові також є два переклади англійського слова *bus* — *автобус* — фонетично запозичене 巴士 [bāshì] та власне китайське 公共汽車 [gōnggòng qìchē]. Вважається, що 巴士 [bāshì] частіше використовується для невеликих приватних автобусів, а 公共汽車 [gōnggòng qìchē] — для великих громадських автобусів, бо ієрогліф 公 [gōng] у слові 公共汽車 [gōnggòng qìchē] буквально означає «громадський». А також використання запозиченого слова на позначення терміну «автобус» залежить від провінції та діалекту. Так, слово 巴士 [bāshì] частіше використовується в Гонконзі та Тайвані.

Китайці звикли до логографічного письма, тому їм важко сприймати чисті фонетичні запозичення, де важливе лише звучання самого слова, бо семантика ієрогліфів ускладнює для розуміння такі запозичення. Через це для перекладу іноземних запозичень обирають ієрогліфи із мінімальним смисловим навантаженням або ж додають до ієрогліфа фонетик, щоб ті передавали лише звучання.

• Фонетико-смислові запозичення

Наведемо такий приклад: *angel* 安琪儿 [ānqí'ér] — *ангел*.

В англійській мові це слово має широкий семантичний зміст:

- безтілесний, божественний посланець божества, часто зображуваний у мистецтві як юна крилата фігура

- людина, яка має такі якості, як ангели, такі як чистота чи безкорисливість
- єпископ чи служитель, який очолює християнську церкву, особливо католицьку апостольську церкву
- англійська золота монета з фігурою архангела Михаїла, яка циркулювала між XV і XVII століттями
- висота, вимірювана в тисячах футів.
- невідомий літаючий об'єкт, виявлений радаром управління повітряним рухом
- заможна особа, яка забезпечує капітал для старт-апу, як правило, в обмін на конвертований борг або власний капітал.
- людина, яка фінансує шоу в театрі [47].

Одночасне існування стількох досить різних значень цього слова в англійській мові спричинене тим, що це слово налічує довгу історію у цій мові, а також його безпосереднім зв'язком із релігією, широко розповсюдженою на Заході, та яка є невід'ємною частиною життя людей тих країв. У Китаї ж зовсім інша культура та релігія, тому значення 安琪儿 [ānqí'ér] — *ангел* дещо чуже та не зовсім зрозуміле носіям китайської мови, тому тут воно має лише два значення:

- людиноподібна фігура із крилами, якій з давніх часів поклоняються християнські монастирі, часто змальовується хлопчиком-підлітком
- метафора красивої, милої та добросердечної дитини чи жінки.

Проаналізуємо ієрогліфічний склад слова 安琪儿 [ānqí'ér]: 安 [ān] — *спокійний, безпечний, встановлювати*, 琪 [qí] — *один з видів дорогоцінних каменів, блискучий*, 儿 [ér] — *дитина*. Як ми бачимо, в обраних для запозичення

ієрогліфах частково закладений сам сенс слова *angel*, а саме в ієрогліфі 儿 [ér] — *дитина*. При цьому фонетичну складову вихідного слова вдалося передати повністю, зважаючи на фонетичні особливості китайської мови. Так, *angel* [ˈeɪn.dʒəl] та 安琪儿 [ānqí'ér] звучать майже однаково, тому це китайське запозичення буде зрозуміле і на Заході, і в Китаї.

Інший приклад фонетико-сміслового запозичення у китайській мові — 康乃馨 [kāngnǎixīn] від англійського слова *carnation* — *звоздика*.

В англійській мові *carnation* має наступні значення:

- рід євразійської рослини, що широко культивується через свої квіти
- відтінок рожевого кольору
- тілесні кольори із легким рожевим відтінком, що використовуються в мистецтві для зображення обличчя та тіла людини [47].

У китайського ж слова 康乃馨 [kāngnǎixīn] лише одне значення — рід однорічної рослини із квітами циліндричної форми та зубчастими пелюстками. А ієрогліфи, що складають слово несуть у собі такі семантичні навантаження: 康 [kāng] — *мир, щасливий, піднімати*, 乃 [nǎi] — *у той час, тільки що, всього тільки*, 馨 [xīn] — *ароматний, пахнути, хороша репутація*. Із порівняння двох слів виходить, що звукова форма вихідного слова при перекладі була збережена та адаптована під фонетичний склад китайської мови: [ka:'neɪ.ʃən] → [kāngnǎixīn], а також враховувалося значення одного з ієрогліфів — 馨 [xīn], яке частково передає вкладений у слово сенс — що і є фонетично-смісловим типом фонетичного методу запозичення.

Наприкінці відзначимо, що більшість слів, які запозичаються фонетичним методом, тісно пов'язані із сучасною західною культурою, зокрема англійською, значення цих слів також прямо пов'язані із західною культурою, тому запозичення не зазнають семантичних змін, тобто референти у них однакові. Коли семантичні зміни все ж відбуваються, частіше відбувається звуження понять, ніж розширення.

Наприклад, слово *card* — *картка* в англійській мові може використовуватися для будь-яких карток, а його китайське чисте фонетичне запозичення 卡 [kǎ] відноситься не до будь-якої картки, а саме до пластикових карток на кшталт сім-карток чи банківських платіжних карт.

2.2. Семантичний метод запозичення

Семантичні запозичення з англійської мови у китайську — це слова, значення яких корелює з англомовними варіантами, але форма вираження у них відповідає нормам китайської мови. Проаналізувавши методи перекладу англійських запозичень, ми виявили, що в нашому списку налічується 4 лексичні одиниці, запозичені семантичним методом, що у відсотковому співвідношенні — 3% (див. Додаток 2). Розглянемо детальніше цей метод перекладу на наведених нижче прикладах.

领带 [lǐngdài] від *tie* — *краватка*.

Спочатку подивимося на вкладений сенс в англійське слово *tie*:

- вузол; кріплення
- краватка (предмет одягу, що складається із смужки тканини, зав'язаної на шиї)
- міцний зв'язок між людьми або групами людей
- структурний елемент у конструкціях, який міцно тримає дві частини разом

- зустріч двох гравців або команд на змаганнях
- крива лінія, що з'єднує дві ноти однакової висоти, що позначає, що їх слід відтворювати як одну ноту із загальною довжиною обох нот
- одне або кілька рівних значень або наборів рівних значень у наборі статистичних даних [47].

Китайське слово 領帶 [lǐngdài] означає наступне:

- краватка
- вести за собою; проводити
- єпитрахиль (частина богослужбового облачення — довга стрічка, яку священник або архієрей носить на шиї).

Порівнявши семантику обох слів, можна відстежити, що китайська мова перейняла лише одне значення англійського слова *tie* — краватка, ймовірно, разом із проникненням до Китаю саме цього предмету гардеробу. Інші ж два значення китайського слова 領帶 [lǐngdài] власне китайські, які виходять із семантики самих ієрогліфів: 領 [lǐng] — *шия, комір, осягнути, вести за собою*, 帶 [dài] — *стрічка, пояс, зона, мати при собі, вести за собою*. Також бачимо, що відбулося відтворення самого сенсу шляхом підбору ієрогліфів, які мають відповідне значення (領 [lǐng] — *шия* + 帶 [dài] — *стрічка* повністю передають смислове навантаження та доступно описують предмет), а не фонетичної оболонки вихідного слова *tie* [tai].

Перейдемо до наступного прикладу семантичного методу запозичення: 灯泡 [dēngpào] — *електрична лампочка*, запозичене з англійського *bulb*.

В англійській мові термін *bulb* слугує для позначення наступних понять:

- будь-який твердий предмет, закруглений на одному кінці і звужений на іншому, часто прикріплений до більшого об'єкта
- лампочка
- цибулинна коренева частина рослин, таких як тюльпан, з якої може прорости решта рослини [47].

А китайське слово 灯泡 [dēngpào] має такі значення:

- електрична лампочка
- третій зайвий (образно).

Поглянемо на семантику ієрогліфів китайського запозичення 灯泡 [dēngpào] окремо: 灯 [dēng] — *лампа, світильник, освітлення*, 泡 [pào] — *пузир, мочити, проводити час*. Зрозуміло, що 灯 [dēng] — *лампа* + 泡 [pào] — *пузир* разом складають якраз потрібне значення і влучно описують референт, при цьому звучання вихідного англійського слова зовсім не передається: [bʌlb] проти [dēngpào].

Смислове навантаження самих слів відрізняється — у китайську мову перейшло тільки одне значення англійського *bulb*, адже було використано семантичний метод для запозичення і калькувалося лише це обране значення. Охопити одразу весь зміст лексичної одиниці при такому запозиченні неможливо — хіба що у вихідного слова є тільки одне значення.

Семантичні запозичення у китайській мові відтворюються за допомогою її же лексичних елементів, але, у той же час, сенс у цих нових одиницях запозичений, що робить ці нові слова легкими для сприйняття китайцями, а нові поняття більш зрозумілими.

2.3. Фонетико-семантичний метод запозичення

Серед 118 досліджених нами слів, запозичених фонетико-семантичним методом, нараховується 20, що у відсотковому співвідношенні дорівнює 17% (див. Додаток 2).

Варто нагадати, що фонетико-семантичний метод перекладу полягає в підборі двох елементів, серед яких один має передавати звучання запозиченого слова, тоді як інший має відповідати семантиці вихідного слова.

Щоб проілюструвати цей метод запозичення, ми візьмемо для прикладу англійське слово *hula hoop* — *гімнастичний обруч*, яке було перекладено як 呼啦圈 [hūlāquān]. Слово 呼啦圈 [hūlāquān] можна поділити на дві частини: 呼啦 [hūlā] та 圈 [quān], де перша частина слугує для передачі звучання елементу *hula* ['hu:lə] (від повного слова *hula hoop*) і в китайській мові виступає як звуконаслідування плескання, окремо ж ієрогліфи 呼 [hū] — *видихати, кричати* та 啦 [lā] — *модальна частка, яка не має смислового навантаження* не мають нічого спільного із вкладеним у вихідне англійське слово сенсом; а друга частина — семантично важлива для слова, вона частково передає сам референт, адже має значення «*кільце, круглий отвір, оточувати*», що вказує на форму предмета.

Щодо значення слова, то тут і в китайській, і в англійській мові воно одне — іграшка у вигляді великого обруча, який крутиться навколо різних частин тіла, особливо талії [47].

Наведемо інший приклад — фонетико-семантичне запозичення англійського слова *motorcycle* — *мотоцикл*. Переклад цього терміну в китайській мові виглядає таким чином: 摩托車 [mótuōchē], де ієрогліф 摩 [mó] має значення *терти, проводити рукою*, 托 [tuō] — *тримати*, а 車 (车) [chē] — *машина*.

Англійське слово складається з двох частин: *motor* — *мотор* + *-cycle* (зі слова *bicycle* — *велосипед*).

В обох мовах у цього терміну є одне значення: моторний транспортний засіб, схожий на велосипед, але, як правило, більший і важчий, головним чином має лише одне місце — для водія, але іноді має два місця або прикріплений бортовий візок [47].

Можемо побачити з цього прикладу, що англійське слово було запозичене за фонетико-семантичним методом, де перша частина слова записується китайськими ієрогліфами відповідно до вимови в англійській мові, а друга є семантично важливою частиною. Перша частина китайського слова — 摩托 [*mótuō*] співзвучна із англійською — *motor* ['*məʊtə*], а друга частина, у якій 車 (车) [*chē*] із англійською частиною *cycle* [*saikəl*] звучать по-різному, передає семантичне значення, закладене у англійське слово, через ієрогліф 車(车) [*chē*]. Завдяки цьому носії китайської мови, які не знають англійської мови, можуть приблизно зрозуміти до якої сфери використання належить запозичення. У той же час у міжнародному спілкуванні таке слово також зможуть частково зрозуміти через співзвучність перших частин слів.

Аналогічно до цього прикладу в китайській мові переклали фонетико-семантичним методом і англійське слово *miniskirt* — *мініспідниця*: 迷你裙 [*mínǐ qún*].

Порівняємо структуру слів в обох мовах: англійське слово складається з префіксу *mini-* — *маленький* та додавання слова *skirt* — *спідниця*, а китайський переклад складається з фонетичного відповідника 迷你 [*mínǐ*] та семантично важливого елемента 裙 [*qún*] — *спідниця*. Якщо розібрати ієрогліфи 迷你 [*mínǐ*]

поодинці, то вони мають такі значення: 迷 [mí] — *зблукати, захопитися*, а 你 [nǐ] — *ти*, тобто ніякого смислового навантаження, пов'язаного із оригінальним сенсом слова тут нема, але разом вони вдало передають вимову префіксу англійського слова: ['mɪnɪ]. А другу частину вихідного слова *miniskirt, skirt* переклали семантичним способом як 裙 [qún] — *спідниця*, завдяки чому носіям китайської мови одразу зрозуміло що це за річ. Але вимова англійського *skirt* [skɜ:t] із вимовою китайського відповідника 裙 [qún] не збігається.

Сенс, вкладений у це слово, що у китайській мові, що в англійській лише один і не відрізняється — коротка спідниця, довжина якої закінчується значно вище колін, як правило, на рівні середини стегна [47].

Таким чином, у результаті фонетико-семантичного перекладу створюється рівноцінне поєднання звучання та значення, що полегшує розуміння таких слів як для носіїв китайської мови, так і для інших у міжнаціональному спілкуванні.

2.4. Вторинні запозичення

Особливу увагу варто приділити запозиченням, які прийшли в китайську мову з англійської через японську мову. Такі слова важко відрізнити від власне китайських через те, що вони мають і вигляд, і структуру, притаманну китайським ієрогліфам. Але для нашого дослідження вони цікаві саме тим, що японська мова, у свою чергу, запозичила ці слова з англійської мови. Вторинні запозичення мають таку назву і такий складний шлях через те, що початково японці перейняли китайську ідеографічну писемність і, використовуючи цю писемність із деякими змінами, вони запозичували слова з західних мов, зокрема англійської. А потім ці нові лексичні одиниці, які так сильно схожі на власне китайські, запозичували китайці.

Серед проаналізованих 118 слів вторинних запозичень ми виявили 2, що у відсотковому співвідношенні становить 2% (див. Додаток 2).

Прикладом такого методу запозичення може слугувати слово 寒武纪 [hánwǔjì] — кембрійський період, яке було перекладене з англійського слова *Cambrian*. Необхідно зазначити, що багато геологічних назв віку вводяться з англійської мови у китайську саме через японську мову. Для того, щоб зрозуміти яким чином слово потрапило в китайську з англійської мови через японську, нам потрібно розглянути етимологію цього слова:

період був заснований як *Cambrian series* (кембрійська серія) Адамом Седжвіком, який назвав його на честь Камбрії, латинської назви *Cymru* — Уельс [35].

Значення у всіх трьох мовах це слово має однакове і лише одне — кембрійський період.

Китайське 寒武纪 [hánwǔjì] запозичене від японського 寒武纪 [カンブキ, kanbuki] [34]. Як ми бачимо, структура всіх ієрогліфів повністю збережена, тож китайці запозичили саме графічний вигляд слова, а вимова ієрогліфів у запозиченому слові використана китайська, а не японська, тому ця лексична одиниця не здається на перший погляд японським чи англійським запозиченням. А японське запозичення з англійської якраз навпаки — запозичене фонетико-семантичним методом, адже *Cambrian* ['kɑm.bri.ən] та 寒武纪 [カンブキ, kanbuki] схожі у вимові.

Перейдемо до дослівного значення ієрогліфів. Китайські ієрогліфи окремо мають такі значення: 寒 [hán] — *холодний, мороз*; 武 [wǔ] — *військовий, хоробрість, воїн*; 纪 [jì] — *записувати, вік, дисципліна*. А японські — 寒 [kan] — *холодний*; 武 [bu] — *військовий, воїн*; 纪 [ki] — *геологічний період* [34]. З чого

можемо зробити висновок, що слово в обох мовах має семантично значущий елемент 纪 [jì\ki].

Англійське ж вихідне слово *Cambrian* із кінцевим китайським запозиченням має спільним лише семантичний елемент 纪 [jì], який вкладено в сенс слова, але лише за цим неможливо визначити, що це англійське *Cambrian*, бо фонетично вони не схожі (*Cambrian* ['kam.bi.ən] та 寒武纪 [hánwǔjì]) і повний сенс, який вкладено в слово також не передається у китайському відповіднику.

Наведемо ще один приклад вторинного запозичення: 趴 [pā] — *відсоток*, що прийшло в китайську мову з англійської, від слова *percent*, через його японське запозичення パーセント [pāsento] [34].

趴 [pā] — це скорочення від японського パーセント [pāsento]. Окрім 趴 [pā], використовується також і повний варіант запозичення з японської 趴线豆 [pāxiàndòu] і ще один скорочений варіант цієї ж лексичної одиниці — 趴线 [pāxiàn].

Розглянемо значення елементів японського слова: パ — [pā] — *еквівалентність, значення паритет*, セン [sen] — *пробка, кришка пляшки*, ト [to] — *нота соль* [34]. Значення китайського ієрогліфа 趴 [pā] — *відсоток, лежати на животі, залазити*. Очевидно, що японське запозичення виключно фонетичне і не враховувало семантику англійського слова, так само і китайське. Але в китайському вторинному запозиченні вдалося зберегти фонетичний елемент, який співзвучний із вихідним англійським *percent* [pə'sent] — 趴 [pā].

Необхідно також зазначити, що на Тайвані є чимало запозичень з японської мови через піввіковий окупаційний період з Китайсько-японської війни до кінця Другої світової, які через місцевий діалект Тайваню проникають у лексику путунхуа. Це слово потрапило в путунхуа саме таким чином. Але все ж використовується 趴 [pā] та дві повні форми цього запозичення з японської мови переважно на Тайвані, а в материковому Китаї надають перевагу власне китайському синоніму — 百分之 [bǎifēnzhī].

2.5. Буквені вкраплення

У ході нашого аналізу цей метод запозичення англійських слів у китайській мові виявився найменш численним — серед 118 слів лише 1 слово було перекладено за допомогою буквених вкраплень, що у відсотковому співвідношенні — 1% (див. Додаток 2).

Нагадаємо, що буквені вкраплення — це поєднання англійських букв із ієрогліфами для вираження одного поняття. Поглянемо на приклад: англійське слово *T-shirt* — *футболка* в китайській мові виглядає як T 恤 [tìxù], де літера *T* [tì] залишається незмінною, але, підлаштовуючись під фонетичну систему китайської мови отримує тон для вимови, притаманній носіям мови, а ієрогліф 恤 [xù] має значення *жаліти, рятувати, співчувати* і тому ніяк не передає вкладеного у вихідне слово сенсу.

Англійське вихідне *T-shirt* також складається з двох частин: *T* та *shirt* — *сорочка*, де *T* — вказує на T-подібну форму футболки, а *shirt* — на те, що це предмет гардеробу для верхньої частини тіла з рукавами [35].

За етимологією англійського слова *T-shirt* можна зрозуміти, що *T* — семантично значущий елемент в цій лексичній одиниці, а тобто і в китайському

запозиченні цей елемент також має смислове навантаження, адже це запозичення прийшло разом із відповідним предметом гардеробу.

Носіям китайської мови завдяки такому графічному і фонетичному поєднанню легко вдається швидко промовляти слова із буквеними вкрапленнями, що є безперечною перевагою, враховуючи швидкий темп мовлення китайців.

Наприкінці відзначимо, що останнім часом такий метод запозичення стає все більш поширеним у китайській мові, кожного року з'являється більше слів, запозичених саме таким чином. А те, що у такому перекладі запозичується як фонетична, так і графічна складові англійського слова, відрізняє ці англіцизми від інших.

2.6. Самозапозичення

Багато англійських запозичень потрапляють у путунхуа не на пряму, а через інші китайські діалекти, особливо через кантонський [2]. Діалекти китайської мови дуже різняться, їх лексична і фонетична система іноді значно відрізняється від загальнонаціонального варіанту китайської мови. Слід також зазначити, що в порівнянні з лексичною системою путунхуа, у місцевих діалектах Гонконгу і Тайваню набагато більше іншомовних запозичень [22].

Ми виявили 2 самозапозичення серед проаналізованих нами слів, що у відсотковому співвідношенні становить 2% (див. Додаток 2).

Вище ми вже наводили приклад запозичення англійського слова *percent* у китайську мову через японську, але є ще один варіант запозичення цього слова — через діалект Гонконгу.

Термін 巴仙 [bāxiān], у кантонському діалекті 巴仙 [baa1 sin1] (лексичні та фонетичні системи путунхуа та кантонського діалекту мають деякі відмінності), часто використовується в повсякденних розмовах китайців Південно-Східної

Азії. До Другої світової війни цей термін також широко використовувався в китайських газетах, але зараз він використовується рідше. Крім того, 巴仙 [bāxiān] входить до складу фрази 一百巴仙 [yībǎi bāxiān], яка дослівно перекладається як *сто відсотків*, має значення — *однозначно, повністю* і є фіксованою фразою у китайській мові.

У путунхуа ієрогліфи мають такі значення: 巴 [bā] — *прилипати, примикати*, 仙 [xiān] — *відлюдник, небожитель*. А в кантонському діалекті такі:

巴 [baa1] — *тужити, чіплятися, дотримуватися, прилипати*, 仙 [sin1] — *божественний, божество, цент* [31]. Тобто звучання та значення ієрогліфів у путунхуа і кантонському діалекті майже однакове. Порівнюючи із вихідним англійським словом *percent*, можна побачити, що це запозичення було перекладене фонетичним методом, адже слова в англійській мові, кантонському діалекті та загальнонаціональному варіанті китайської мови співзвучні: *percent* [pə'sent], 巴仙 [baa1 sin1] та 巴仙 [bāxiān].

Наведемо ще один приклад самозапозичення з кантонського діалекту: 卜 [sar6 buk1] — *підтримувати*, запозичене з англійського слова *support*, яке використовується серед молоді

Спочатку розглянемо значення ієрогліфів. У слові кантонського діалекту: 卜 [sar6] — *всі, десять*, 卜 [buk1] — *божественне, прогнозувати, оцінювати* [31]. У путунхуа: 十 [shí] — *десять*, 卜 [bǔ] — *гадати, прогнозувати*. Майже всі значення ієрогліфів збігаються, як і в прикладі вище, хоча й складають разом нісенітницю, а фонетична різниця все ж присутня — 卜 [sar6] і 十 [shí]. Через цю різницю звучання слів у путунхуа та англійській мові помітно відрізняються:

[ʃhíbǔ] проти [sə'pɔ:t], у той час як у слів кантонського діалекту та англійської мови вимова схожа: [sarɓ buk1] і [sə'pɔ:t]. Слід звернути увагу ще й на те, що обрані для запозичення ієрогліфи не передають семантику вихідного слова *support* — *підтримувати*. Тобто це чисте фонетичне запозичення з англійської мови у кантонський діалект.

2.7. Превалюючі методи запозичення англійської лексики у сферах їхнього вживання

Проаналізувавши 118 англійських запозичень за методами їхнього запозичення, ми вже виявили який метод серед усіх цих слів використовується найчастіше (див. Додаток 2). У таблиці, наведеній нижче, ми розподілили методи запозичення у китайській мові та частотність їхнього використання у 17 сферах вживання: їжа, транспорт, одяг, математика, фізика, хімія, біологія, наука про Землю, медицина, техніка, мистецтво, музика, військова справа, спорт, метрологія, інтернет-спілкування та інше.

Сфера	Загальна кількість слів	Фонетичний метод (к-сть с. та співвідношення у %)	Семантичний метод (к-сть с. та співвідношення у %)	Фонетико-семантичний метод (к-сть с. та співвідношення у %)	Вторинні запозичення (к-сть с. та співвідношення у %)	Буквені вкраплення (к-сть с. та співвідношення у %)	Самозапозичення (к-сть с. та співвідношення у %)
Їжа	14	11 (79%)	—	3 (21%)	—	—	—
Транспорт	4	2 (50%)	—	2 (50%)	—	—	—
Одяг	5	1 (20%)	1 (20%)	2 (40%)	—	1 (20%)	—
Математика	5	2 (40%)	1 (20%)	—	1 (20%)	—	1 (20%)
Фізика	1	1 (100%)	—	—	—	—	—
Хімія	4	3 (75%)	—	1 (25%)	—	—	—

Біологія	3	3 (100%)	—	—	—	—	—
Наука про Землю	3	1 (33%)	—	1 (33%)	1 (33%)	—	—
Медицина	9	6 (67%)	1 (11%)	2 (22%)	—	—	—
Техніка	8	6 (75%)	1 (13%)	1 (13%)	—	—	—
Мистецтво	6	6 (100%)	—	—	—	—	—
Музика	6	5 (83%)	—	1 (17%)	—	—	—
Військова справа	3	3 (100%)	—	—	—	—	—
Спорт	5	2 (40%)	—	3 (60%)	—	—	—
Метрологія	4	4 (100%)	—	—	—	—	—
Інтернет-спілкування	3	2 (67%)	—	—	—	—	1 (33%)
Інше	35	31 (91%)	—	4 (9%)	—	—	—

Порівнявши наведені в таблиці дані, можемо визначити превалюючий у кожній сфері метод запозичення. Так, всі присутні англіцизми, які використовуються у сферах фізики, біології, мистецтва, військової справи та метрології перекладені виключно фонетичним методом. Очевидно, що фонетичні запозичення переважають майже в кожній сфері, окрім наступних: одяг та спорт, в яких у відсотковому співвідношенні фонетичні запозичення становлять лише 20% та 40% відповідно. Превалюючим типом англіцизмів у сфері спорт є фонетико-семантичні, вони складають 60% від усіх слів, як і у сфері одягу, в якій їх 40%.

Висновки до другого розділу

У другому розділі нами було проаналізовано методи запозичення англiцизмiв у китайській мові на конкретних прикладах із обраного нами матеріалу дослідження. Аналіз відбувався за класифікацією В.І. Горелова, який виділив такі методи запозичення: фонетичний, семантичний, фонетико-семантичний, вторинні запозичення, буквені вкраплення та самозапозичення.

Таким чином, ми визначили, що найбільш поширеними запозиченнями є фонетичні — 75%, а також він виявився превалюючим майже у всіх сферах вживання досліджених нами слів, а в деяких сферах навіть єдиним використаним методом при перекладі — фізика, біологія, мистецтво, військова справа та метрологія. Фонетичні запозичення ми також розділили на два підтипи: чисті фонетичні слова та фонетико-сміслові запозичення. Чисті фонетичні запозичення в нашому дослідженні налічують 72 слова — 81% від усіх фонетичних, а фонетико-сміслові — 17 слів і 19%.

Найменш численним методом запозичення в ході нашого аналізу виявився метод буквених вкраплень — зі 118 лексичних одиниць лише 1 такий англiцизм, що становить у відсотковому співвідношенні 1%.

ВИСНОВКИ

1. Лінгвісти з усіх країн вже досить довгий час займаються дослідженнями проблеми мовного запозичення та намагаються дати єдине визначення цьому явищу, а також класифікувати за певними ознаками, однак це питання досі залишається дискусійним і вимагає подальшої розробки його теоретичних положень. У процесі нашого аналізу ми спиралися на класифікацію В.І. Горелова, за яким у китайській мові існують наступні методи запозичення: фонетичний, семантичний, фонетико-семантичний, вторинні запозичення, буквені вкраплення та самоzapozичення. Та розглядали явище запозичення у двох його проявах: процесуальному — як процес засвоєння мовних елементів іншої мови і предметному — як мовна одиниця, що пройшла шлях від однієї мови до іншої і була адаптована під систему мови-реципієнта.

2. Однією з основних складнощей у процесі запозичення іншомовних слів у китайській мові є її писемність, яка суттєво відрізняється від англійської. Через це неможливо застосовувати поширену серед буквених алфавітних мов транслітерацію. До фонетико-морфологічних складнощей можна віднести і те, що склади китайської мови мають певну чітку структуру, яку не можна порушувати, у мові обмежена різноманітність звукових поєднань та існують обмеження у фонетичній типології слова тощо. Звуки англійської мови неможливо скопіювати в їх оригінальній вимові в процесі запозичення, тому вони зазнають певних змін відповідно до фонетичної системи китайської мови. Наступна проблема — це вибір відповідного символу для подання цього звуку, оскільки китайська мова не використовує букви алфавіту. У процесі семантичного запозичення складність також полягає в підборі відповідного ієрогліфа, який зміг би найбільш точно передати потрібне значення слова, яке запозичується.

3. Ми провели аналіз 118 англіцизмів у 17 сферах їхнього вживання за класифікацією В.І. Горелова: фонетичні запозичення, семантичні, фонетико-семантичні, вторинні запозичення, буквені вкраплення та самоzapozичення. Так,

було визначено кількість слів, запозичених кожним методом, та їхнє відсоткове співвідношення, а також проаналізовано особливості кожного методу запозичення в китайській мові на певних прикладах. Фонетичним методом було запозичено 89 слів (75%), семантичним — 4 слова (3%), фонетико-семантичним — 20 (17%), вторинних запозичень нарахувалося 2 (2%), буквених вкраплень — 1 (1%), самозапозичень — 2 (2%). Оскільки фонетичний метод запозичення поділяється на два типи: чисті фонетичні слова та фонетико-сміслові запозичення, то фонетичні запозичення нами було розділено та проаналізовано відповідно. У відсотковому співвідношенні їх виявилось 81% (72 слова) та 19% (17 слів)

4. Найпоширенішим методом запозичення серед 118 досліджених нами слів виявився фонетичний. Слів, запозичених цим методом у списку налічується 89, що становить 75% від усіх. Серед 17 сфер вживання проаналізованих англіцизмів, превалюючим у 12 з них також став фонетичний метод, а саме в наступних: їжа, фізика, хімія, біологія, медицина, техніка, мистецтво, музика, війська справа, метрологія, інтернет-спілкування, інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамчик, В. В. История Китая / В. В. Адамчик, М. В. Адамчик, А. Н. Бадан и др. - Мн.: Харвест, 2004. - 736 с..
2. Алемасов, Д. И. Самозаимствования в китайском языке. [Электронный ресурс] — Режим доступа до ресурсу: <http://www.daochinasite.com>.
3. Арнольд, И.В. Лексикология современного английского языка. (The English Word): И.В. Арнольд - М.: Высшая школа, 1986. - 249 с.
4. Ахманова, О.С. Словарь лингвистических терминов: О. С. Ахманова - М.: УРСС, 2004. - 571 с.
5. Баш, Л.М. Дифференциация термина «заимствование»: хронологические и этимологические аспекты: Л.М. Баш // Вестник МГУ. Серия 9. Филология. 1989. № 4. С. 20-34.
6. БКРС [Электронный ресурс] — Режим доступа до ресурсу: <https://bkrs.info/>
7. Бодуэн де Куртенэ Избранные труды по общему языкознанию. — Т.— М., 1963. - 364с
8. Волосова, М.В. Современные исследования заимствований в лексико-семантической системе русского и китайского языков: М.В. Волосова // материалы Междунар. науч.-практ. конф. культура и цивилизация: - 2017. - С. 466-478
9. Горелов, В.И. Лексикология китайского языка: В.И. Горелов - М.: Просвещение, - 2012. - 216 с.
10. Гринев С. В. Введение в терминоведение. М., 1993. - 309 с.
11. Елисеева, В.В. Лексикология английского языка [Электронный ресурс] / В.В. Елисеева. — СПб. : СПбГУ, 2003. — Режим доступа до ресурсу: http://www.classes.ru/grammar/24.leksikologiya_angliyskogo_yazyka/

12. Ефремов Л. П. Сущность лексического заимствования и основные признаки освоения заимствованных слов. Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Алма-Ата, 1959. - 56-59 с.

13. Иностранные заимствования в китайском языке [Электронный ресурс] \ Электрон. Текстовые, граф., зв. дан. и прикладная прогр. — Режим доступа до ресурсу: <http://linguistics-konspect.org/?content=22S2>.

14. Крысин, Л.П. Слово в современных текстах и словарях: Очерки о русской лексике и лексикографии: монография / Л.П. Крысин. - М.: Знак, - 2008. - 320 с.

15. Ли Бин Английские заимствования в китайском языке как результат процесса глобализации [Электронный ресурс] \ Электрон. Текстовые, граф., зв. дан. и прикладная прогр. — Режим доступа до ресурсу: <http://linguisticskonspect.org/?content=22S2>.

16. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов. М., 1982. - 144-167 с.

17. Перфильева, Н.В. Различные трактовки заимствования в работах китайских лингвистов // Современные исследования социальных проблем [Электронный ресурс] \ Электрон. Текстовые, граф., зв. дан. и прикладная прогр. — Режим доступа до ресурсу: <http://cyberleninka.ru/article/n/razlichnye-traktovkizaimstvovaniya-v-rabotah-kitayskih-lingvistov>.

18. Пронина, Т.В. Английские заимствования в китайском языке как результат процесса глобализации / Филологические науки: монография / Т.В. Пронина - Тамбов: Грамота, - 2013. - № 6 (24): в 2-х ч. Ч. II. - 258 с.

19. Розенцвейг В.Ю. Языковые контакты: Лингвистическая проблематика. - Л.: Наука, 1972. - 80 с.

20. Селіванова О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Селіванова. - Полтава : Довкілля-К, 2011. - 844 с.

21. Семенас, А.Л. Лексика китайского языка: учеб. пособие/ А.Л. Семенас. - М. : Восток-Запад, 2005. - 310 с.

22. Семенас, А.Л. Особенность лексических заимствований в китайском языке: А.Л. Семенас // Вопросы языкознания. - 1997. № 1. - С. 48-57.
23. Смирницкий А.И. Лексикология английского языка. М., 1956
24. Сепир, Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии: монография / Э. Сепир - М.: Прогресс, - 1993. - 656 с.
25. Сорокин Ю. С. Развитие словарного состава русского языка. 30-90-е гг. XIX в. М.-Л.: Наука, 1965. - 221-230 с.
26. Тавабилова, Л. И. К вопросу о влиянии заимствованных слов на формирование детской речи / Л. И. Тавабилова // Современная филология в контексте взаимодействия языков и культур: Сб. материалов международной научно-практической конф., 9 февраля 2011г., Республика Башкортостан, г. Стерлитамак / Отв. ред. А. Л. Фатыхова. - Стерлитамак : Стерлитамакская гос. пед. акад. им. Зайнаб Бишевой, 2011. - С. 161—164.
27. Українська мова: Енциклопедія [Електронний ресурс]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. - 752 с. — Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
28. Хауген Э. Процесс заимствования. В кн.: Новое в лингвистике. М., 1972. Вып. 6. С. 344-382.
29. Ху, Пэйпэй Английские неологизмы-заимствования в русском и китайском языках: автореф. дис ... канд. фил. Наук / Пэйпэй Ху. - М.: РУДН, - 2012. - 8 с.
30. Bussmann, H. (Ed.). (1998). Routledge dictionary of language and linguistics; translated and edited by Gregory Trauth and Kerstin Kazzazi. London: Routledge. - pp. 145-153.
31. Cantonese-English dictionary [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <https://cantonese.org/>
32. Chan, Mimi & Helen Kwok. 1990. A study of lexical borrowing from English in Hong Kong Chinese. Hong Kong: Centre of Asian Studies, University of Hong Kong. - pp. 55-59.

33. Hsie, F., Kenstowicz, M. & Mou, X. 2009. 'Mandarin adaptation of coda nasals in English loanwords.' In Calabrese, A. & Wetzels, W. (eds.), *Loan Phonology*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. - pp. 131-155.
34. JapanDict [Электронный ресурс] — Режим доступа до ресурсу: <https://www.japandict.com/>
35. Online Etymology Dictionary | Origin, history and meaning of English words [Электронный ресурс] — Режим доступа до ресурсу: <https://www.etymonline.com/>
36. Philip Durkin. 2014. *Borrowed Words: A History of Loanwords in English*. - pp. 49-67.
37. Uriel Weinreich, *Languages in contact: French, German and Romansh in twentieth-century Switzerland*. With an introduction and notes by Ronald I. Kim and William Labov. Amsterdam: John Benjamins, 2011. - pp. 82-94.
38. Wei, Y. & Fei, J. 2003. 'Using English in China.' *English Today*, 19(4). - pp. 42-47.
39. Wiebusch, T. & Tadmor, U. 2009. 'Loanwords in Mandarin Chinese.' In Haspelmath, M. & Tadmor, U. (eds.), *Loanwords in the World's Languages: A Comparative Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton. - pp. 575-98.
40. Winford, D. (2010). Contact and borrowing. In R. Hickey (Ed.), *The handbook of language contact* (pp. 170-187). Malden, MA/Oxford: Wiley-Blackwell.
41. Zhou, C. & Jiang, Y. 2004. 'Wailaici and English borrowings in Chinese.' *English Today*, 20(3). - pp. 45-52.
42. 360 问答 [Электронный ресурс] — Режим доступа до ресурсу: <https://m.wenda.so.com/q/1365016134060411?query=beer%E7%9A%84%E4%B8%AD%E6%96%87%E6%84%8F%E6%80%9D%E6%98%AF%E4%BB%80%E4%B9%88>
43. 史有为. *汉语外来词*[M]. 北京: 商务出版社, 2003. - 96 页.

44. 杨华. 汉语新词典研究[M].哈尔滨: 黑龙江教育出版社, 2002. 265 页.
45. 杨锡彭, 汉语外来词研究. 上海人民出版社, 2007. 296 页.
46. 維基百科. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу:
<https://zh.wikipedia.org/wiki/%E5%A4%96%E6%9D%A5%E8%AF%AD#%E5%A4%96%E6%9D%A5%E8%AF%8D%E6%9C%AF%E8%AF%AD%E7%9A%84%E8%8B%B1%E6%B1%89%E5%AF%B9%E7%85%A7>
47. 維基詞典, 自由的多語言詞典 [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу:
<https://zh.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:%E9%A6%96%E9%A1%B5>
48. 高名凯, 现代汉语外来词研究 [文章] / 高名凯, 刘正燾. — 北京: 文字改革出版社, 1958. - 189 页.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Перелік англійських запозичення та методи їхнього запозичення у китаїській мові

Англійське слово	Китайський переклад	Піньїнь	Український переклад	Метод запозичення	Сфера вживання
Ice cream	冰淇淋	bīngqílín	Морозиво	Фонетико-семантичний	Їжа
Toast	吐司	tǔ sī	Тост	Фонетичний	Їжа
Sandwich	三明治	sānmíngzhì	Сандвіч	Фонетичний	Їжа
Pizza	披薩	pīsà	Піца	Фонетичний	Їжа
Pizza	比萨饼	bǐsàbǐng	Піца	Фонетико-семантичний	Їжа
Chocolate	巧克力	qiǎokèlì	Шоколад	Фонетичний	Їжа
Coffee	咖啡	kāfēi	Кава	Фонетичний	Їжа
Cola	可樂	kělè	Кола	Фонетичний	Їжа
Cheese	起司	qǐ sī	Сир	Фонетичний	Їжа
Pudding	布丁	bùdīng	Пудинг	Фонетичний	Їжа
Beer	啤酒	píjiǔ	Пиво	Фонетико-семантичний	Їжа
Hamburger	汉堡包	hànbǎobāo	Гамбургер	Фонетичний	Їжа
Salad	沙拉	shālā	Салат	Фонетичний	Їжа
Salad	色拉	sèlā	Салат	Фонетичний	Їжа
Motorcycle	摩托車	mótuō chē	Мотоцикл	Фонетико-семантичний	Транспорт
Bus	巴士	bāshì	Автобус	Фонетичний	Транспорт

Scooter	速可達	sù kě dá	Скутер	Фонетичний	Транспор т
Jeep	吉普车	jípǔchē	Джип	Фонетико- семантичний	Транспор т
Miniskirt	迷你裙	mínǐ qún	Мініспідниця	Фонетико- семантичний	Одяг
Bikini	比基尼	bǐjīní	Бікіні	Фонетичний	Одяг
Bikini	比基尼泳 装	bǐjīní yǒngzhuān g	Бікіні	Фонетико- семантичний	Одяг
T-shirt	T 恤	tìxù	Футболка	Буквені вкраплення	Одяг
Tie	领带	lǐngdài	Краватка	Семантичний	Одяг
Topology	拓扑	tuōpū	Топологія	Фонетичний	Математ ика
Logic	逻辑	luójí	Логіка	Фонетичний	Математ ика
Percent	叭 (скорочен ня з японської мови)	pā	Відсоток	Вторинний	Математ ика
Percent	巴仙	bāxiān	Відсоток	Самозапозич ення	Математ ика
Geometry	几何	jǐhé	Геометрія	Семантичний	Математ ика
Quark	夸克	kuākè	Кварк	Фонетичний	Фізика
Uranium	铀	yóu	Уран	Фонетико- семантичний	Хімія
Pyrimidine	嘧啶	mìdìng	Пірамідін	Фонетичний	Хімія
Nylon	尼龙	nílóng	Нейлон	Фонетичний	Хімія
Dacron	的确良	díquèliáng	Дакрон	Фонетичний	Хімія

Gene	基因	jīyīn	Ген	Фонетичний	Біологія
Clone	克隆	kèlóng	Клон, клонування	Фонетичний	Біологія
Carnation	康乃馨	kāngnǎixīn	Гвоздика	Фонетичний	Біологія
Craton	克拉通	kèlātōng	Кратон	Фонетичний	Наука про Землю
Karst	喀斯特地 貌	kāsītè dìmào	Карстовий рельєф	Фонетико- семантичний	Наука про Землю
Cambrian	寒武纪	hánwǔjì	Кембрійський період	Вторинний	Наука про Землю
Lymph	淋巴	línbā	Лімфа	Фонетичний	Медицин а
Shock	休克	xiūkè	Шок	Фонетичний	Медицин а
Vitamin	维他命	wéitāmìng	Вітамін	Фонетичний	Медицин а
Hysteria	歇斯底里	xiēsīdǐlǐ	Істерія	Фонетичний	Медицин а
Paracetamol	扑热息痛	pūrèxītòng	Парацетамол	Фонетико- семантичний	Медицин а
Penicillin	盘尼西林	pánníxīlín	Пеніцилін	Фонетичний	Медицин а
Penicillin	青霉素	qīngméisù	Пеніцилін	Семантичний	Медицин а
Asprin	阿司匹林	āsīpǐlín	Аспірин	Фонетичний	Медицин а
AIDS	艾滋病	àizībìng	СНІД	Фонетико- семантичний	Медицин а
Pump	泵	bèng	Качати; помпа	Фонетичний	Техніка
Valve	阀	fá	Клапан	Фонетичний	Техніка
Valve	阀门	fámén	Клапан	Фонетико- семантичний	Техніка

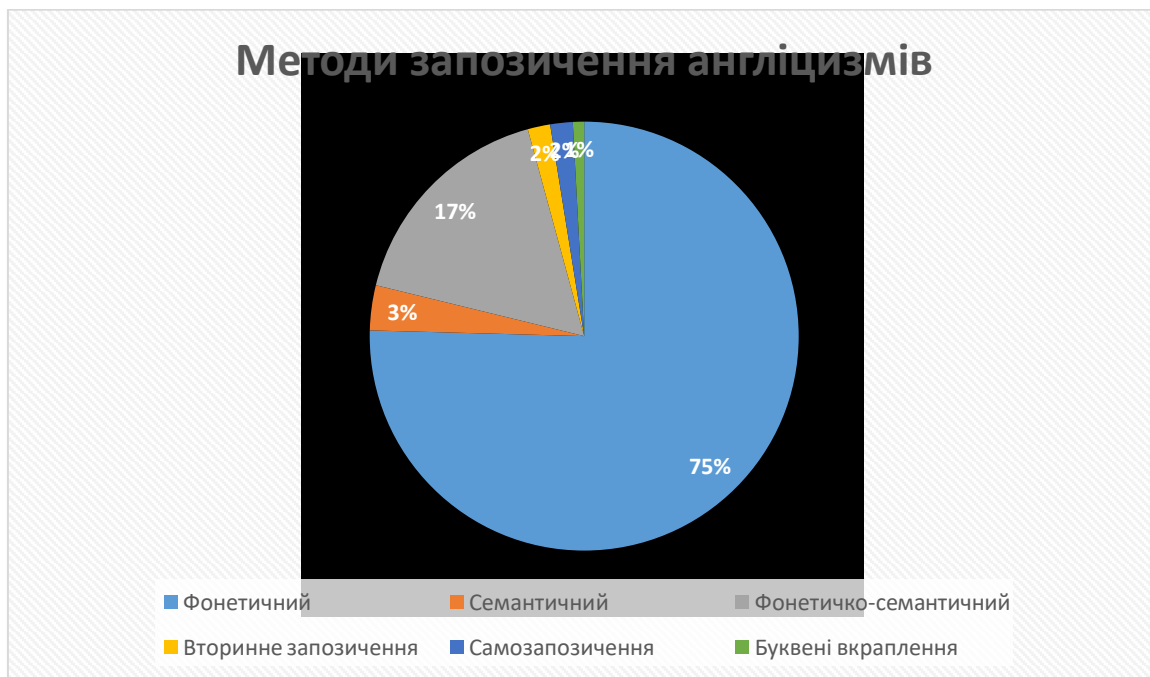
Flange	法兰	fǎlán	Фланець	Фонетичний	Техніка
Engine	引擎	yǐnqíng	Двигун	Фонетичний	Техніка
Motor	马达	mǎdá	Мотор	Фонетичний	Техніка
Bulb	灯泡	dēngpào	Лампа (електрична)	Семантичний	Техніка
Tyre	胎	tāi	Шина	Фонетичний	Техніка
Montag	蒙太奇	méngtàiqí	Монтаж	Фонетичний	Мистецтво
Mosaic	馬賽克	mǎsàikè	Мозаїка	Фонетичний	Мистецтво
Ballet	芭蕾	bālěi	Балет	Фонетичний	Мистецтво
Cartoon	卡通	kǎtōng	Мультфільм	Фонетичний	Мистецтво
Tango	探戈	tàn'gē	Танго	Фонетичний	Мистецтво
Rumba	伦巴	lúnbā	Румба	Фонетичний	Мистецтво
Disco	迪斯科	dísīkē	Диско, дискотека	Фонетичний	Музика
Microphone	麥克風	màikèfēng	Мікрофон	Фонетичний	Музика
Saxophone	薩克斯風	sākèsīfēng	Саксофон	Фонетичний	Музика
Guitar	吉他	jítā	Гітара	Фонетичний	Музика
Mic (скорочення від <i>microphone</i>)	咪	mī	Мікрофон	Фонетичний	Музика
Jazz	爵士乐	juéshìyuè	Джаз	Фонетико- семантичний	Музика
Tank	坦克	tǎnkè	Танк	Фонетичний	Військова справа

Sonar	聲納	shēngnà	Гідролокаційна станція	Фонетичний	Військова справа
Radar	雷达	léidá	Радіолокаційна станція	Фонетичний	Військова справа
Marathon	馬拉松	mǎlāsōng	Марафон	Фонетичний	Спорт
Golf	高爾夫球	gāoěrfūqiú	Гольф	Фонетико-семантичний	Спорт
Bowling	保齡球	bǎolíngqiú	Боулінг	Фонетико-семантичний	Спорт
Poker	扑克	pūkè	Покер	Фонетичний	Спорт
Rally	汽车拉力赛	qìchē lālìsài	Ралі	Фонетико-семантичний	Спорт
Meter	米	mǐ	Метр	Фонетичний	Метрологія
Ounce	盎司	àngsī	Унція	Фонетичний	Метрологія
Pound	磅	bàng	Фунт	Фонетичний	Метрологія
Ton	噸	dūn	Тонна	Фонетичний	Метрологія
Hello/hi	哈囉	hāluō	Привіт	Фонетичний	Інтернет-спілкування
Support	十卜 (кантонський діалект)	Транскрипція слова кантонського діалекту: sap ⁶ buk ¹	Підтримувати	Самозапозичення	Інтернет-спілкування
Hate	黑特	hēitè	Ненавидіти	Фонетичний	Інтернет-спілкування
Card	卡	kǎ	Картка	Фонетичний	Інше

Card	卡片	kǎpiàn	Картка, листівка	Фонетико- семантичний	Інше
Boycott	杯葛	bēigé	Бойкот	Фонетичний	Інше
UFO	幽浮	yōufú	НЛО	Фонетичний	Інше
Daddy	爹地	diēdì	Тато, татусь	Фонетичний	Інше
Mommy	媽咪	māmī	Мама, мамуся	Фонетичний	Інше
Hacker	黑客	hēikè	Хакер	Фонетичний	Інше
Bye bye	掰掰	bāibāi	Бувай	Фонетичний	Інше
Totem	图腾	túténg	Тотем	Фонетичний	Інше
Bully	霸凌	bàlíng	Цькування, булінг	Фонетичний	Інше
Bungee	蹦极	bèngjí	Банджі- джампінг	Фонетичний	Інше
Hula hoop	呼啦圈	hūlāquān	Гімнастичний обруч	Фонетико- семантичний	Інше
Queer	酷儿	kù'ér	Квір («дивний», «інший» - термін для позначення всього відмінного від гетеронормати вної моделі поведінки)	Фонетичний	Інше
Sauna	桑拿	sāngnǎ	Сауна	Фонетичний	Інше
Damn	倒霉	dǎoméi	Зазнати невдачі, не поталанило!	Фонетичний	Інше
Shampoo	香波	xiāngbō	Шампунь	Фонетичний	Інше

Cashmere	开司米	kāisīmǐ	Кашемір	Фонетичний	Інше
Angel	安琪儿	ānqí'ér	Ангел	Фонетичний	Інше
Humor	幽默	yōumò	Гумор	Фонетичний	Інше
Romantic	罗曼蒂克	luómǎndìkè	Романтичний	Фонетичний	Інше
Cool	酷	kù	Круто	Фонетичний	Інше
Lurch	趑趑	lièqiè	Хитатися	Фонетичний	Інше
Smart	时髦	shímáo	Модний, людина із видатним талантом	Фонетичний	Інше
Shangri-La	香格里拉	xiānggélā	Шангри-Ла	Фонетичний	Інше
System	系统	xìtǒng	Система	Фонетичний	Інше
Fee	费用	fèiyòng	Витрачати	Фонетико-семантичний	Інше
Fee	费	fèi	Витрачати	Фонетичний	Інше
Internet	因特网	yīntèwǎng	Інтернет	Фонетико-семантичний	Інше
Sofa	沙发	shāfā	Диван	Фонетичний	Інше
Simmons	席梦思	xímèngsī	Сімонс (пружинний матрац)	Фонетичний	Інше
Neon	霓虹	níhóng	Неон	Фонетичний	Інше
Talk show	脱口秀	tuōkǒuxiù	Ток-шоу	Фонетичний	Інше
Club	俱乐部	jùlèbù	Клуб	Фонетичний	Інше
Typhoon	台风	táifēng	Тайфун	Фонетичний	Інше
Mummy	木乃伊	mùnǎiyī	Мумія	Фонетичний	Інше

Додаток 2

Додаток 3

Типи фонетично запозичених англiцизмiв

Англiйське слово	Китайський переклад	Пiньiнь	Український переклад	Тип фонетичного запозичення
Toast	吐司	tǔ sī	Тост	Чисто фонетичний
Sandwich	三明治	sānmíngzhì	Сандвіч	Чисто фонетичний
Pizza	披薩	pī sà	Пiца	Чисто фонетичний
Chocolate	巧克力	qiǎokèlì	Шоколад	Чисто фонетичний
Coffee	咖啡	kāfēi	Кава	Чисто фонетичний
Cola	可樂	kělè	Кола	Чисто фонетичний
Cheese	起司	qǐ sī	Сир	Чисто фонетичний
Pudding	布丁	bùdīng	Пудинг	Чисто фонетичний
Hamburger	漢堡包	hànbǎobāo	Гамбургер	Чисто фонетичний
Salad	沙拉	shālā	Салат	Чисто фонетичний
Salad	色拉	sèlā	Салат	Чисто фонетичний
Bus	巴士	bāshì	Автобус	Чисто фонетичний
Bikini	比基尼	bǐjīní	Бікіні	Чисто фонетичний
Topology	拓扑	tuōpū	Топологія	Чисто фонетичний
Logic	逻辑	luójí	Логіка	Чисто фонетичний
Quark	夸克	kuākè	Кварк	Чисто фонетичний

Pyrimidine	嘧啶	mìdìng	Пірамідін	Чисто фонетичний
Nylon	尼龙	nílóng	Нейлон	Чисто фонетичний
Dacron	的确良	díquèliáng	Дакрон	Чисто фонетичний
Gene	基因	jīyīn	Ген	Чисто фонетичний
Clone	克隆	kèlóng	Клон, клонування	Чисто фонетичний
Craton	克拉通	kèlātōng	Кратон	Чисто фонетичний
Lymph	淋巴	línbā	Лімфа	Чисто фонетичний
Shock	休克	xiūkè	Шок	Чисто фонетичний
Vitamin	维他命	wéitāmìng	Вітамін	Чисто фонетичний
Hysteria	歇斯底里	xiēsīdǐlǐ	Істерія	Чисто фонетичний
Penicillin	盘尼西林	pánníxīlín	Пеніцилін	Чисто фонетичний
Asprin	阿司匹林	āsīpǐlín	Аспірин	Чисто фонетичний
Pump	泵	bèng	Качати; помпа	Чисто фонетичний
Valve	阀	fá	Клапан	Чисто фонетичний
Flange	法兰	fǎlán	Фланець	Чисто фонетичний
Engine	引擎	yǐnqíng	Двигун	Чисто фонетичний
Motor	马达	mǎdá	Мотор	Чисто фонетичний
Tyre	胎	tāi	Шина	Чисто фонетичний
Montage (з французької)	蒙太奇	méngtàiqí	Монтаж	Чисто фонетичний
Mosaic	馬賽克	mǎsàikè	Мозаїка	Чисто фонетичний
Ballet	芭蕾	bālěi	Балет	Чисто фонетичний

Cartoon	卡通	kǎtōng	Мультфільм	Чисто фонетичний
Tango	探戈	tàn'gē	Танго	Чисто фонетичний
Rumba	伦巴	lúnbā	Румба	Чисто фонетичний
Disco	迪斯科	dísīkē	Диско, дискотека	Чисто фонетичний
Microphone	麥克風	màikèfēng	Мікрофон	Чисто фонетичний
Saxophone	薩克斯風	sākèsīfēng	Саксофон	Чисто фонетичний
Guitar	吉他	jítā	Гітара	Чисто фонетичний
Mic (скорочення від microphone)	咪	mī	Мікрофон	Чисто фонетичний
Tank	坦克	tǎnkè	Танк	Чисто фонетичний
Sonar	聲納	shēngnà	Гідролокаційна станція	Чисто фонетичний
Radar	雷达	léidá	Радіолокаційна станція	Чисто фонетичний
Marathon	馬拉松	mǎlāsōng	Марафон	Чисто фонетичний
Poker	扑克	pūkè	Покер	Чисто фонетичний
Meter	米	mǐ	Метр	Чисто фонетичний
Ounce	盎司	àngsī	Унція	Чисто фонетичний
Pound	磅	bàng	Фунт	Чисто фонетичний
Ton	噸	dūn	Тонна	Чисто фонетичний
Hello/hi	哈囉	hāluō	Привіт	Чисто фонетичний
Hate	黑特	hēitè	Ненавидіти	Чисто фонетичний

Card	卡	kǎ	Картка	Чисто фонетичний
Boycott	杯葛	bēigé	Бойкот	Чисто фонетичний
UFO	幽浮	yōufú	НЛО	Чисто фонетичний
Daddy	爹地	diēdì	Тато, татусь	Чисто фонетичний
Mommy	媽咪	māmī	Мама, мамуся	Чисто фонетичний
Bye bye	掰掰	bāibāi	Бувай	Чисто фонетичний
Totem	图腾	túténg	Тотем	Чисто фонетичний
Queer	酷儿	kù'ér	Квір («дивний», «інший» - термін для позначення всього відмінного від гетеронормативної моделі поведінки)	Чисто фонетичний
Sauna	桑拿	sāngnǎ	Сауна	Чисто фонетичний
Cashmere	开司米	kāisīmǐ	Кашемір	Чисто фонетичний
Humor	幽默	yōumò	Гумор	Чисто фонетичний
Romantic	罗曼蒂克	luómǎndìkè	Романтичний	Чисто фонетичний
Cool	酷	kù	Круто	Чисто фонетичний
Shangri-La	香格里拉	xiānggélǐlā	Шангри-Ла	Чисто фонетичний
Fee	费	fèi	Витрачати	Чисто фонетичний
Sofa	沙发	shāfā	Диван	Чисто фонетичний
Scooter	速可達	sù kě dá	Скутер	Фонетико-смісловий
Carnation	康乃馨	kāngnǎixīn	Гвоздика	Фонетико-смісловий

Hacker	黑客	hēikè	Хакер	Фонетико-смісловий
Bully	霸凌	bàlíng	Цькування, булінг	Фонетико-смісловий
Bungee	蹦极	bèngjí	Банджі-джампінг	Фонетико-смісловий
Damn	倒霉	dǎoméi	Зазнати невдачі, не поталанило!	Фонетико-смісловий
Shampoo	香波	xiāngbō	Шампунь	Фонетико-смісловий
Angel	安琪儿	ānqí'ér	Ангел	Фонетико-смісловий
Lurch	趑趑	lièqie	Хитатися	Фонетико-смісловий
Smart	时髦	shímáo	Модний, людина із видатним талантом	Фонетико-смісловий
System	系统	xìtǒng	Система	Фонетико-смісловий
Simmons	席梦思	xímèngsī	Сімонс (пружинний матрац)	Фонетико-смісловий
Neon	霓虹	níhóng	Неон	Фонетико-смісловий
Talk show	脱口秀	tuōkǒuxiù	Ток-шоу	Фонетико-смісловий
Club	俱乐部	jùlèbù	Клуб	Фонетико-смісловий
Typhoon	台风	táifēng	Тайфун	Фонетико-смісловий
Mummy	木乃伊	mùnǎiyī	Мумія	Фонетико-смісловий

Додаток 4

